

**KEDİ VE KÖPEK SAHİPLERİNİN
OVARYOHİSTEREKTOMİ OPERASYONUNA
YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ**

Selin YAZAR
Veterinerlik Doğum ve Jinekolojisi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Armağan ÇOLAK

Yüksek Lisans Tezi-2023

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Health Sciences

**KEDİ VE KÖPEK SAHİPLERİNİN
OVARYOHİSTEREKTOMİ OPERASYONUNA
YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Selin YAZAR

**Veterinerlik Doğum ve Jinekolojisi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Armağan ÇOLAK**

**ERZURUM
2023**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
TEŞEKKÜR	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VII
TABLolar DİZİNİ	IX
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	2
2.1. Kedi ve Köpeklerin Tarihsel Gelişim Süreci	2
2.2. Kedilerin ve Köpeklerin Evcilleştirilme Süreci	3
2.3. Kedilerin ve Köpeklerin İnsanlar Tarafından Sahiplenilmesi	5
2.4. Ovaryohisterektomi Operasyonu	7
3. MATERYAL VE METOT.....	10
4. BULGULAR.....	12
4.1. Verilerin Sıklık Dağılımları	26
4.2. Likert Tipi Ölçekle Hazırlanan Sorulardan Elde Edilen Verilerin Sıklık Analizi ...	29
5. TARTIŞMA	37
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
KAYNAKLAR	47
EKLER	50
EK-1. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU	50
EK-2. ETİK KURUL ONAY FORMU	51
EK-3. ANKET SORULARI	52

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam süresince bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, bu süreçte her zaman özveri ile yol gösteren, danışman hocam Sayın Prof. Dr. Armağan ÇOLAK'a en derin saygı ve şükranlarımı sunarım.

Hayatım boyunca desteğini her zaman hissettiğim, her nefeste yanımda olan aileme sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Selin YAZAR

ÖZET

Kedi ve Köpek Sahiplerinin Ovaryohisterektomi Operasyonuna Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi

Amaç: Bu tezin amacı, tez çalışmasına katılan kedi ve köpek sahiplerinden oluşan 160 kişinin ovaryohisterektomi operasyonu hakkındaki tutumunu belirlemektir. Bu çalışma sonucu elde edilen veriler; toplumun farklı kesimlerindeki kişileri tarafından ovaryohisterektomi operasyonuna yaklaşımının ortaya konulmasına ve gerek eğitim verilmesi noktasında gerekse duyarlılık oluşturulması noktasında ileri zamanlar için çeşitli bilgilendirme programları veya projeleri hazırlanıp bu konudaki olası noksanlıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılabilmesine yardımcı olacaktır.

Materyal ve Metot: Çalışmada Google Form kullanılarak hazırlanan 23 soruya form bağlantısı ile katılımcıların ankete erişimi sağlanmış ve bu anketi çeşitli yaş, cinsiyet, meslek ve eğitimdeki kişilerin tamamlaması hedeflenmiş ve bu hedef gerçekleştirilmiştir. Demografik soruları takip eden 13 sorunun katılımcıların operasyona yönelik genel tutumunu belirlemek amacıyla Likert Tipi sayısal ölçeğe göre hazırlanmış ve sorulmuştur. Anket uygulaması sonucu SPSS istatistik programı ile Cronbach Alfa Katsayısı hesaplama analizi ile güvenirlik hesabı ve sıklık analizi ile diğer veriler elde edilmiştir.

Bulgular: Anket sorularında her bir seçenek için 160 kişi içerisinde kaç kişinin o yanıtı verdiğini belirten kişi sayısı ve yüzdelikleri içeren çizelgeler ayrı olarak “Verilerin Sıklık Dağılımları” başlığı adı altında verilmiştir.

Sonuç: Katılımcıların verdiği yanıtlara göre bu çalışma sonucunda evcil hayvan sahiplerinin genel olarak ovaryohisterektomi operasyonunun hayvanı açısından sağlıklı olacağı, operasyon sonrası bakım ve iyileşme hakkında bilgi verilmesinin, operasyon için başvurabilecekleri yeterli donanımda hastane ve klinik varlığı hakkında bilgilendirilmesinin, operasyonu geçiren hayvanların normal şekilde yaşayabileceği, bunun hayvan doğasına müdahale olarak görülmemesi gerektiği, operasyon riskleri, hayvan sahibinin operasyona yönelik söz sahibi olması ve üreme kontrolündeki ilaçlar hakkındaki nötr ve negatif tutumları iyileştirmeye yönelik çalışmaların yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kedi, köpek, ovaryohisterektomi, yaklaşım

ABSTRACT

Evaluation of Cat and Dog Owners Approach To Ovariohysterectomy Operation

Aim: The aim of this thesis is to determine the attitudes of 160 cat and/or dog owners who participated in the thesis study about ovariohysterectomy operation. The data obtained as a result of this study will help to reveal the approach to ovariohysterectomy operation by people from different segments of the society and to prepare various information programs or projects for the future, both in terms of providing education and creating sensitivity, and to eliminate possible deficiencies in this regard.

Material and Method: In the study, participants were provided access to the questionnaire with a form link to 23 questions prepared using Google Form, and it was aimed and realized that people of various ages, genders, professions and education would complete this questionnaire. Following the demographic questions, 13 questions were prepared and asked according to the Likert Type numerical scale in order to determine the general attitude of the participants towards the operation. As a result of the survey application, reliability calculation with Cronbach's Alpha Coefficient calculation analysis and other data with frequency analysis were obtained with SPSS statistical program.

Results: For each option in the survey questions, the number of people and percentages indicating how many people out of 160 people gave that answer are given separately under the heading "Frequency Distributions of Data".

Conclusion: According to the answers given by the participants, it was concluded that pet owners should be informed that ovariohysterectomy operation would be healthy for their animals, information should be given about postoperative care and recovery, they should be informed about the existence of adequately equipped hospitals and clinics that they can apply for the operation, animals that have undergone the operation can live normally, this should not be seen as an intervention in animal nature, studies should be carried out to improve neutral and negative attitudes about the risks of the operation, the owner's having a say in the operation and the drugs in reproductive control.

Key Words: Approach, cat; dog, ovariohysterectomy

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DNA	: Deoksiribonükleik asit
MÖ	: Milattan Önce
n	: Kişi Sayısı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi)
Vb.	: Ve benzeri

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 4.1. Anket katılımcılarının cinsiyet oranları.....	12
Şekil 4.2. Anket katılımcılarının yaş grubu oranları	13
Şekil 4.3. Anket katılımcılarının eğitim düzeyi oranları	13
Şekil 4.4. Anket katılımcılarının meslek grubu oranları	14
Şekil 4.5. Anket katılımcılarının kedi/köpek sahiplik oranları.....	14
Şekil 4.6. Anket katılımcılarının evcil hayvanına baktığı yerin oranları.....	15
Şekil 4.7. Kedi sahibi anket katılımcılarının kedi ırkı oranları	15
Şekil 4.8. Köpek sahibi anket katılımcılarının köpek ırkı oranları.....	16
Şekil 4.9. Anket katılımcılarının daha önce evcil hayvanına ovaryohisterektomi operasyonu yaptırma oranları	17
Şekil 4.10. Anket katılımcılarının kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibi olma oranları.....	17
Şekil 4.11. Ankete katılımcıların sokak hayvanları popülasyonunun gerekli olduğunu düşünme oranları.....	18
Şekil 4.12. Ankete katılımcıların evcil hayvanını kısırlaştırmasını sağlıklı bulma oranları	19
Şekil 4.13. Ankete katılımcıların ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvan bakımı ve iyileşmesinin zor olduğunu düşünme oranları	19
Şekil 4.14. Ankete katılımcıların operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünme oranları	20
Şekil 4.15. Ankete katılımcıların gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanını kısırlaştırmak istememe oranları	21

Şekil 4.16. Ankete katılımcıların evcil hayvanlarının kısırlaştırılmasının onun normal	
şekilde yaşamasına engel olacağını düşünme oranları.....	22
Şekil 4.17. Ankete katılımcıların kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan	
doğasına müdahale olduğunu düşünme oranları.....	22
Şekil 4.18. Ankete katılımcıların evcil hayvanının operasyon risklerinden dolayı	
kısırlaştırmak istememe oranları.....	23
Şekil 4.19. Ankete katılımcıların kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun	
olmadığını düşünme oranları	24
Şekil 4.20. Ankete katılımcıların hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi	
olduğunu düşünme oranları.....	24
Şekil 4.21. Ankete katılımcıların kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünü ilaçlarla	
sağlanabileceğini düşünme oranları	25
Şekil 4.22. Ankete katılımcıların sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda mücadele	
ettikleri için kısırlaştırılmasını gerektiğini düşünme oranları.....	26

TABLÖLAR DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı	26
Tablo 4.2. Katılımcıların yaşa göre dağılımı	27
Tablo 4.3. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre dağılımı.....	27
Tablo 4.4. Katılımcıların mesleklere göre dağılımı	27
Tablo 4.5. Katılımcıların kedi ve köpek sahiplik durumuna göre dağılımı.	27
Tablo 4.6. Katılımcıların evcil hayvanına baktığı yere göre dağılımları.	28
Tablo 4.7. Kedi sahibi olan katılımcıların kedilerinin ırklara göre dağılımları.	28
Tablo 4.8. Köpek sahibi katılımcıların köpeklerinin ırklara göre dağılımları.	28
Tablo 4.9. Katılımcıların kedisini veya köpeğini kısırlaştırma durumuna göre dağılımları.	29
Tablo 4.10. Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim, sorusuna katılım düzeyi.....	29
Tablo 4.11. Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi	30
Tablo 4.12. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.....	30
Tablo 4.13. Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	31
Tablo 4.14. Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	31
Tablo 4.15. Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem, sorusuna katılım düzeyi.	32

Tablo 4.16. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	32
Tablo 4.17. Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.), sorusuna katılım düzeyi.	33
Tablo 4.18. Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem, sorusuna katılım düzeyi	33
Tablo 4.19. Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi	34
Tablo 4.20. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	34
Tablo 4.21. Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	35
Tablo 4.22. Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	35
Tablo 4.23. Kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran ve köpeğini kısırlaştırmayan anket katılımcılarının en çok verdiği cevaplar .	36

1. GİRİŞ

Doğal yaşam alanımızı paylaştığımız birçok canlı içerisinde, evcilleştirdiğimiz ve bakımını üstlendiğimiz canlılar arasından ileri gelenleri kediler ve köpeklerdir. Dünya üzerinde 70'ten fazla kedi ırkı varlığı bilinirken, bu sayı köpeklerde 400'ü aşkın ırk olarak belirlenmiştir.

Zaman içerisinde evcilleştirilen kedi ve köpekleri kimi kişiler evinde kimi kişiler de bahçelerinde veya korunaklı buldukları alanlarda bakımını üstlenmişlerdir. Bu sürecin bir parçası olarak karşımıza çıkan üreme ve üreme hastalıkları problemlerinin önüne geçilebilmesi ve çözümü için ovaryohisterektomi operasyonu kaçınılmaz bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ovaryohisteretomi operasyonu östrusun engellenmesi, istenmeyen gebeliklere engel olunması, ovaryum kistlerinin sebep olduğu veya sebep olabileceği hastalıkların önüne geçilmesi ve ovaryum tümörlerinde tedavi amacıyla gerçekleştirilen bir operasyondur. (Gökçöl 2009; Kim ve ark., 2005) Aynı zamanda ovaryum ve meme tümörlerine genetik yatkınlığı bulunan kedi ve köpeklerde koruyucu amaçlı olarak da uygulanabilmektedir.(Mascucci ve ark. 2007; Kauff ve ark. 2002; Gökçöl., 2009)

Ancak operasyonu tercih eden hayvan sahipleri olduğu gibi operasyonu tercih etmeyen ve operasyon hakkında hiç bilgi sahibi olmayan ve de operasyon hakkında olumsuz veya yanlış düşünceleri bulunan hayvan sahipleri de bulunmaktadır. Bu anket çalışmasında ankete katılan hayvan sahiplerinin operasyona yönelik çoğunluğu oluşturan tutumlarının belirlenmesini amaçlamıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kedi ve Köpeklerin Tarihsel Gelişim Süreci

Kedilerin antik kökenleri net olarak bilinmemekle beraber, evcil kedi kökenlerinin 9500 yıl öncesine kadar Orta Doğu'da tarımsal hareketliliğin başlangıcına kadar gittiği düşünülür. Aynı dönemde Güney Kıbrıs'ta bir insan iskeletinin yakınlarında bulunan kedi iskeleti de bu düşüncüyü destekler nitelik sağlamıştır (Anonim., 2021). Çin'de bulunan yaklaşık 5300 yıllık fosil kayıtlarına göre de günümüzün evcil kedisi boyutlarındaki kediler de tarımla uğraşılan alanlarda tahıl yiyerek beslenmesini sağlayan kemirgenleri avlamışlardır. Bu duruma dayanarak, kedilerin mücadele edebileceği zararlı hayvanları avlamaları sonucunda çiftçilerin kedileri beslediği ve yaşamalarına izin verildiği düşünülür. Kediler Çin'de yaklaşık olarak MÖ 2465-2150 yıllarında kutsal sayılır. Ancak bu zamanlarda henüz evcilleştirilip evcilleştirilmediği net olarak bilinmemektedir. Gelişen bu süreçteki tahminlere göre kedilerin Antik Mısırlılar tarafından tarım alanlarında zararlı hayvanlardan tahılları koruduklarını gözlemlendikten sonra evcilleştirilmiştir. (Anonim., 2021)

Günümüzde ise dünyanın her yerinde varlığını sürdüren kedilerin iki cins vahşi kedinin atası olduğu ve onlardan türemiş olduğu tespit edilmiştir. Bu vahşi kediler ise Afrika Yaban Kedisi (*Felis silvestris lybica*) ve Avrupa Yaban Kedisi (*Felis silvestris silvestris*)'dir. İlk evcilleştirilen vahşi kedilerin, eski Mısırlıların tahıllarını korumak için beraber yaşamış olduğu Afrika kedisi *Felis lybica*'dır. Bu kedileri Fenikelilerin Akdeniz'in çeşitli yerlerine götördükleri ve buradan da İtalya'ya taşıdıkları anlaşılmaktadır. Avrupa kıtasına geçen bu kediler, Avrupa'nın vahşi kedisi olan *Felis silvestris* ile birleşip buradan Dünya'ya yayılmışlardır. İlerleyen süreçte deniz ve kara ticaretinin gelişmesiyle birlikte gelişim gösteren nakliyecilik ile dünyanın hemen hemen her noktasına ulaşıp ulaştıkları yerlerde çoğalmışlardır. Değişik iklim şartları, beslenme

imkânları ve beslenme şekilleri ile birlikte diğer etkenlere de bağlı olarak bugünkü kedi türleri ortaya çıkmıştır.

Köpeklerin antik kökeni incelendiğinde ise, yaklaşık 60 milyon yıl önce Asya'da gelinciğe benzeyen ve Miacis olarak adlandırılan bu memeli canlı; köpekgillerin (kurt, köpek, çakal ve tilki) ortak atasıdır. Bu canlı orta büyüklükte, uzunluğu yüksekliğinden fazla, uzun kuyruklu ve fırça kürklü bir memeliyken sonraki bin yıllar içerisinde Cynodictis, Afrika ve Avrasya dallarına ayrıldı. Avrasya dalını oluşturan Tomarctus; kurtların, köpeklerin ve tilkilerin atasıdır. (Anonim., 2021)

İlk köpekler günümüzden 12-14 bin yıl önce, şu anki Hindistan'ın bulunduğu coğrafyaya denk gelen bölgede yaşayan küçük bir bozkurt cinsinden gelmiştir ve Canis lupus pallipes olarak adlandırılmıştır. Bu bozkurt türü sonradan Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'ya yayılmıştır. Fosil kayıtlarına göre yaklaşık MÖ 4500 yıllarında Tunç Çağı başlamadan önce dünyada başlıca beş köpek ırkı vardır. Bu ırklar Mastifler, kurda benzeyen köpekler, görerek iz süren tazılar, av istikameti gösteren köpekler (puanterler) ve çoban köpekleri olarak adlandırılmıştır. Antik Mısır medeniyetinde, MÖ 3000'li yıllarda köpekler kutsal sayılmış ve sadece kraliyet ailesinin safkan köpek beslemesine müsaade edilmiştir. Köpekler, onlara özel tahsis edilmiş bakıcılar tarafından bakılmış; mücevherlerle işlenmiş kıymetli tasma ve koşumlar giydirilmiştir. Soylu insanlar öldükleri zaman ahirette kendilerini koruyacaklarına inandıkları için en sevdikleri köpekleri ile birlikte gömülmüşlerdir (Anonim., 2021).

2.2. Kedilerin ve Köpeklerin Evcilleştirilme Süreci

Hayvanlarla insanların bir arada yaşaması uzun yıllardır varolan bir durum olmakla birlikte, insanlar hayvanları avcılık, koruyuculuk gibi çeşitli niteliklerle yanlarında barındırmıştır. Öncelerinde avlanarak yiyecek bulmak ve vahşi olabilecek zararlı hayvanlardan korunmak için olan bu yaklaşım, bu hayvanların evcilleştirme

sürecine girmesiyle beraber yerini ticari kazançlarla birlikte sosyal etkileşime bırakmıştır. Süreç içerisinde hayvana yüklenen anlamlar, hayvanlara karşı nasıl bir yaklaşım ve bakış açısında olunacağını belirleyicisi olmuştur. (DeGrazia., 2006) Gelişim süreci içerisinde toplayıcılık ve avcılık seviyesinden tarımsal hayata geçiş döneminde, evcilleştirme bir geçiş seviyesi olarak kabul edilmiştir. Hayvanların evcilleştirilmesi insanların yaşama şeklini yerleşik düzene doğru yaklaştırmıştır. (Yazgan., 2010) Zaman içerisinde hayvanlara olan bakış açısı gelişmiştir. Evcilleştirilen hayvanların davranış şekilleri, seslere ve hareketlere verdikleri tepkiler, evcilleşme aşamasından insanlardan gördüğü ve öğrendiği davranışlara dayalıdır (Daures ve ark., 2009).

İnsanlara arkadaş olma hissi veren ve insan yaşamına eşlik eden hayvanlar için insanlarla bulundukları etkileşim, belki de buna en iyi örnek oluşturmaktadır. En başta sadece hayvan olarak nitelendirilen bu canlıların, bu süreçte adeta bir aile üyesine dönüştükleri görülmektedir. (Johnson., 2009) İnsanlar sahip edindikleri hayvanların beslenme ihtiyaçlarını karşılamının yanında duygusal gereksinimlerini gidermek için de evcil hayvan olarak yanlarına almıştır. Pek çok yazarın belirttiğine göre evcil hayvan bakım ve besleme, kişinin sosyolojik olarak anlaşılmasına katkıda bulunurken insanların yaşamında bazı sosyal işlevleri yerine getirdiği ya da hayatındaki boşlukları tamamladığı belirtilmiştir. İnsanlar evcilleştirmek istedikleri hayvan için, kendilerinden daha küçük cüsseli, duygusal olarak yakın, kolay eğitilebilir hayvanları yanlarında beraber yaşamak için tercih etmektedir. İnsanların doğayı zaman içerisinde git gide artan şekilde tahrip etmesi, ne yazık ki birçok hayvanın barınma, beslenme gibi ihtiyaçlarının kendilerince karşılanamamasına neden olmuştur. Bu durum hayvanın bu gibi ihtiyaçlarının insanlar tarafınca karşılanmasını zorunlu hale getirmiştir. (Çetin., 2017)

2.3. Kedilerin ve Köpeklerin İnsanlar Tarafından Sahiplenilmesi

Günümüzde ülkemiz çok sayıda kedi ve köpeğe ev sahipliği yapmaktadır. Kedi ve köpeklerin büyük bir kısmı doğada yaşamını sürdürmekte iken bir kısmı da insanlar tarafından doğadan alınarak ev, bahçe, barınak, pet shoplarda bakılmakta ve bazılarının ne yazık ki yasal olmayan yollar ile ticaretleri yapılmaktadır. Doğada kalan kedi ve köpeklerin birçoğu tahrip edilen doğa şartlarında kendi yaşam alanlarının giderek kısıtlanması sonucu hayatta kalma mücadelesi vermektedir.

Kedi ve köpeklerin ev içerisinde daha rahat eğitilebilmeleri ve diğer memeliler ile kıyaslandığında yüksek zekâ seviyesine sahip olmaları onlara olan talebi artırmıştır. (Chou., 2016)

Bazı araştırmacıların insan-evcil hayvan ilişkisini açıklamak için kullandığı sınıflandırmalar vardır. Bunlardan bahsedecek olursak, Belk insan-evcil hayvan arasındaki ilişkiyi tanımlamak için 4 farklı konuya değinmiştir. Bunlar:

1- Zevk ve problem olarak evcil hayvanlar:

Tıpkı küçük çocuklar gibi evcil hayvanlarında farklı bir yaşayış şekli vardır. Özellikle küçük kediler ve köpekler insanlar tarafından eğlence kaynağı olarak görülmektedir. Kurulan iletişimin şekli itibariyle yaptıkları yaramazlıklar da anlayışla karşılanmaktadır. Evcil hayvanların tıpkı bir bebek gibi özveriyle büyütülmesi gerekir, bakıma muhtaçtırlar. Bir yerden başka bir yere gidileceği zaman evcil hayvanlarında bu seyahate katılmasının planlanması zor ve yüksek maliyetlidir.

2-Ben'in uzantısı/parçası olarak evcil hayvanlar:

Evcil hayvanların genellikle insanlığın bir parçası olarak görülmesidir. Evcil hayvanların olmadığı bir yaşam hayal edilemez. Hem insanlara ve insanlığa katkı sağlar hem de kişiliğimizin bir ifadesi haline gelirler.

3- Aile üyesi olarak evcil hayvanlar:

Çocuklarda olduğu gibi evcil hayvanlarda sahiplerinin davranışlarına, alışkanlık haline gelmiş hayat düzenine adapte olmaya çalışmaktadırlar. Ailenin bir ferdi gibi yetiştirilir ve uyum sağlarlar.

4- Oyuncak olarak evcil hayvanlar:

Doğanın üzerinde kontrolü temsil etmede evcil hayvanlar tercih edilir. Kurallarımıza ve isteklerimize uyma konusunda tıpkı oyuncaklar gibi evcil hayvanlar da yönlendirilebilmektedir. Ayrıca evcil hayvanlar üzerinde kontrolümüzün diğer bir göstergesi de onlara tıpkı oyuncaklar gibi elbiseler giydirmektir.(9)

Hirschman neden evcil hayvanların sahibi olunulduğuna dair nedenleri 6 madde şeklinde açıklamıştır. Bunlar:

1. İnsanların bir kısmı evcil hayvanları, ailenin bir ferdi gibi, çevrede edindiği bir arkadaş gibi düşünmekte ve onları insani duygularla sahiplenmektedir.

2. İnsanların bir kısmı evcil hayvanları, koruma, araştırma, avlanma vb. faaliyetleri gerçekleştirmek ve kolaylaştırmak için kullanılan araçlar olarak düşünülmektedir.

3. İnsanların bir kısmı evcil hayvan sahibi olmanın üstünlük göstergesi olduğunu düşünmektedir.

4. İnsanların bir kısmı evcil hayvanları görsellik açısından güzellik değeri katan bir süs eşyası gibi düşünmektedir.

5. İnsanların bir kısmı evcil hayvanları kendi çevrelerinde, evcil hayvan sahipliğinin ve kendilerinin bir bağlantısını temsil eden nesneler olarak düşünmektedir.

6. İnsanların bir kısmı evcil hayvanları sosyal çevresine ve diğer insanlara göstermek, dışarıya yönelik onları sergilemek niyeti ile sahiplenmekte, şeklinde yorumlamıştır. (Hirschman;1994)

Holbrook ve arkadaşları evcil hayvan sahibi olmanın insanlara birçok fırsat sağladığını söyler. Onlara göre bu fırsatlar şunlardır;

1. Yaban hayatını deneyimleme ve doğanın kıymetini bilme
2. Çocuksu tavır takınma ve eğlenceli olma
3. Aile haline gelme
4. Diğer insanlarla bağları güçlendirme
5. Fedakâr ve besleyici olma
6. Sevecenlik, konfor veya sakinlik sahibi olma
7. İlham olma ve öğrenme, olarak belirtmiştir (Çetin 2017; Halbrook ve ark., 2001).

Evcil hayvanların insanlarla olan bu etkileşimleri sonucunda günümüzde de sahiplenilen kedi ve köpek sayısı her geçen gün artmaktadır. Her iki hayvan ırkı da yaş aldıkça fizyolojik değişikliklerle birlikte bunlara bağlı olarak birtakım ihtiyaçlar göstermektedir. Beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarının yanında üreme ihtiyacı da bunlardan biridir. Günümüzde doğal ortamından ayrılmamış olan kedi ve köpekler üzerinde herhangi bir üreme denetimi bulunmazken, barınaklarda bakılan veya sahiplenilen hayvanlarda tercihe bağlı olarak üreme denetimi yapılır. Bu denetim yollarından biri ovaryohisterektomi operasyonudur.

2.4. Ovaryohisterektomi Operasyonu

Ovaryohisterektomi operasyonu östrusun engellenmesi, istenmeyen gebeliklere engel olunması, ovaryum kistlerinin sebep olduğu veya sebep olabileceği hastalıkların önüne geçilmesi ve ovaryum tümörlerinde tedavi amacıyla gerçekleştirilen bir operasyondur (Gökçöl 2009; Kim ve ark., 2005). Aynı zamanda ovaryum ve meme tümörlerine genetik yatkınlığı bulunan kedi ve köpeklerde koruyucu amaçlı olarak da uygulanabilmektedir (Mascucci ve ark. 2007; Kauff ve ark. 2002; Gökçöl., 2009).

Bazı durumlarda ovaryohisterektomi operasyonunun uygulanması kaçınılmaz bir durum haline gelebilmektedir. Androjen hormonlarının fazlalığında insülin direnci, siklusa düzensizlikler, akne, alopesia, infertilite, glukoz tolerans bozukluğu hastalıklarında ovaryohisterektomi operasyonu akla ilk gelen tedavi yöntemlerinden biridir (Gökçöl., 2009).

Kedi ve köpeklerin üreme açısından aktif olmalarının, bu hayvanlarda meme tümörü riskini artırdığı bildirilmiştir.(Kustritz 2007; Hayes ve ark., 1981; Misdrop., 1988) Ovaryohisterektomi operasyonu geçirmiş kediler ve köpekler ile operasyon geçirmemiş kediler ve köpekler karşılaştırıldığında, meme dokusunda ilerleyen yıllarda neoplazm görülme ihtimalinin, ovaryumları uzaklaştırılmamış olanlarda 7 kat daha fazla olduğu bildirilmiştir (Dorn ve ark., 1968). Bu riskin ovaryumları ilk östrus siklusu görülmeden uzaklaştırılan köpeklerde sonraki dönemlerde operasyonu yapılanlara göre daha düşük olduğu görülmüş, bu gerekçeyle dişi köpeklerde cinsiyet hormonlarının meme tümörleri ile doğrudan ve direkt olarak ilişkili olduğu bildirilmiştir (Schneider ve ark., 1969).

Kedi ve köpeklerin ideal kısırlaştırma yaşı tam olarak bilinmemektedir. Bir kısım jinekologların görüş ve düşünceleri doğrultusunda köpeklerin fizyolojik gelişimi düşünüldüğünde ovaryumların alınması açısından en doğru zamanın hayvanlar 5 ile 8 aylıkken ve ilk östrus periyodundan sonra yapılması yönündedir (Gökçöl 2009; Stone ve ark., 1969).

Günümüz anestezi teknikleri ve ekipmanları ile erken yaşta kısırlaştırma (6–14 haftalık) veya prepubertal ovaryohisterektomi, ovaryohisterektomi operasyonunun hastada daha az stres yarattığı, mortalite ve morbidite oranlarının postpubertal ovaryohisterektomi operasyonundan daha düşük olduğu, operasyon süresinin daha kısa olduğu, operasyonu gerçekleştiren hekimin daha az enerji harcadığı, anestezi ve

operasyondan sonraki toparlanma evresinin daha kısa olduğu bildirilmiştir (Kustritz 1998; Sontaş., 2005).

3. MATERYAL VE METOT

Anket çalışması Google Form aracılığıyla oluşturulmuş olup kedi ve köpek sahibi olan rastgele 160 kişiye anketin form sayfasının bağlantısı gönderilerek uygulanmıştır. Kedisine ovariyehisterektomi operasyonu yaptıran kişilerin ovariyehisterektomi operasyonuna yaklaşımı, kedisine ovariyehisterektomi operasyonu yaptırmamış kişilerin ovariyehisterektomi operasyonuna yaklaşımı, köpeğine ovariyehisterektomi operasyonu yaptıran kişilerin ovariyehisterektomi operasyonuna yaklaşımı, köpeğine ovariyehisterektomi operasyonu yaptırmamış kişilerin ovariyehisterektomi operasyonuna yaklaşımı, hem kedisi hem köpeği olup ovariyehisterektomi operasyonu yaptıran ve hem kedisi hem köpeği olup ovariyehisterektomi yaptırmayanların ovariyehisterektomi operasyonuna yaklaşımı olarak 6'lı grup halinde incelenmiştir. Elde edilen verilerin güvenilirlik düzeyini belirlemek amacıyla, güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa Katsayısı (Alfa Yöntemi) kullanılmıştır. Bu yöntem Likert Ölçeği ve Q Tipi Ölçek ile hazırlanan soruların güvenilirlik analizinde kullanılması sebebiyle, çalışmada Likert Ölçek ile hazırlanmış 13 soru Cronbach Alfa Katsayısı hesaplama analizine tabi tutularak güvenilirliği hesaplanmıştır. Sonuç $\alpha = \%60,1$ bulunmuş ve yapılan bu çalışma güvenilir kabul edilmiştir.

Anketin ilk 5 sorusunu demografik soruları oluşturmaktadır. Bu sorular katılımcıların ad, soyad, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve mesleğini belirlemeye yöneliktir. Anketteki 6.-10. sorular çoktan seçmeli sorular olup katılımcıların hangi türde hayvan sahiplendiğini, sahiplendikleri hayvanların hangi tür veya türlerde olduğunu, evcil hayvanlarına nerede baktığını ve daha önce evcil hayvanına ovariyehisterektomi operasyonu yaptıırıp yaptırmadığını belirlemeye yöneliktir. Kalan 13 soru Likert tipi sayısal ölçek ile bulunan her bir yargı için *katılıyorum*, *kısmen katılıyorum*, *kararsızım*, *kısmen katılmıyorum*, *katılmıyorum* şeklinde beş kategoride seçenekler sunularak bu

yargılara katılma ya da ret derecelerinin belirlenmesi amacı ile hazırlanmış olup toplam 23 adet sorudan oluşmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda en doğru analiz verilerini elde edebilmek amacıyla SPSS 22.0 bilgisayar programı kullanılmıştır. Anket soruları EK-3'te belirtildiği gibidir.

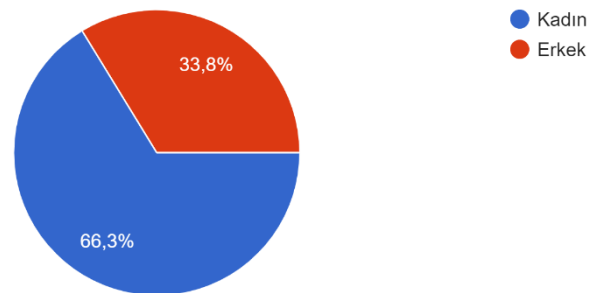
4. BULGULAR

Anketin 160 katılımcı üzerinde uygulanması ve her bir katılımcıya 23 sorunun sorulmasına bağlı olarak fazla sayıda grafik ve çizelge ortaya çıkmıştır. Bu bölümde anketteki demografik sorulara verilen yanıtlardaki ilgili verilerin yüzdelik oranlarını Şekil 1-5 arasında, çoktan seçmeli olarak yöneltlen diğer soruları Şekil 5.1.-5.4. arasında verilmiştir. Likert ölçeği kullanılarak ‘kedi ve köpek sahiplerinin ovaryohisterektomi operasyonuna yaklaşımlarını’ belirlemeye yönelik sorulan soruların, ‘Kesinlikle katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle katılmıyorum’ yanıtlarına bağlı olarak bulunan yüzdelik oranları Şekil 4.10.-4.22. arasında verilmiştir.

Anket sorularında her bir seçenek için 160 kişi içerisinde kaç kişinin o yanıt verdiğini belirten kişi sayısı ve yüzdelikleri içeren çizelgeler ayrı olarak “Verilerin Sıklık Dağılımları” başlığı adı altında verilmiştir.

Anketin 1. sorusu ‘Adınız ve Soyadınız’, katılımcıların ad ve soyad bilgilerini kayıt altına alarak Google Form üzerinden ankete bir kez katılma hakkını tanımlamak amacıyla yönlendirilmiş ve güvenle saklanmıştır.

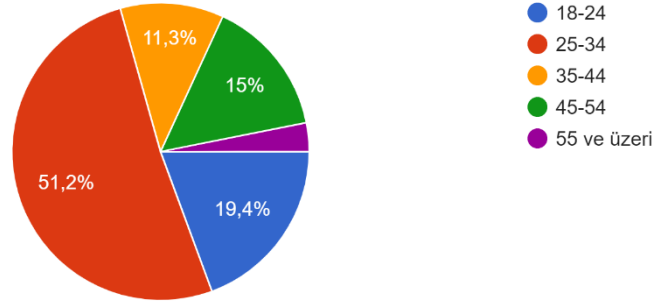
2. Cinsiyetiniz:
160 yanıt

Şekil 4.1. Anket katılımcılarının cinsiyet oranları

Yapılan anket kapsamında ankete katılımcı 160 kişinin cinsiyet oranına bakıldığında %66.3 oranında kadın katılımcı bulunurken %33.8 oranında erkek katılımcı olduğu tespit edilmiştir.

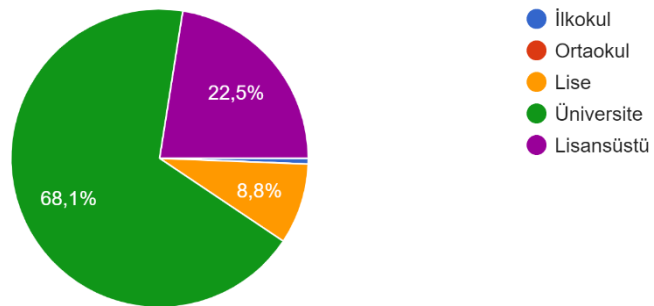
3. Yaşınız:
160 yanıt

Şekil 4.2. Anket katılımcılarının yaş grubu oranları

Katılımcıların %19.4'ünü 18-24 yaş aralığında, %51.2'sini 25-34 yaş aralığında, %11.3'ünü 35-44 yaş aralığında, %15'ini 45-54 yaş aralığında, %3.1'ini 55 ve üzeri yaş grubu oluşturmuştur.

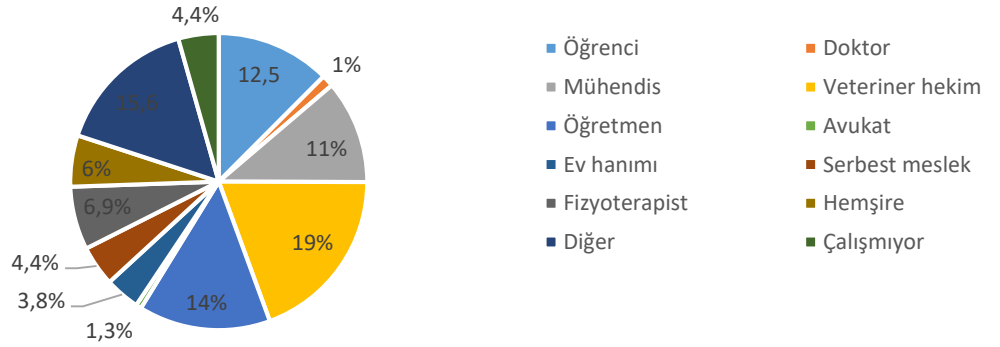
4. Eğitim Düzeyiniz:
160 yanıt

Şekil 4.3. Anket katılımcılarının eğitim düzeyi oranları

Katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında ise %0.6 ilkokul düzeyi, ortaokul düzeyinde katılımcı bulunmamış, %8.8 lise düzeyi, %68.1 üniversite düzeyi, %22.5 lisansüstü eğitim düzeyinde oldukları belirlenmiştir.

5. Mesleğiniz:

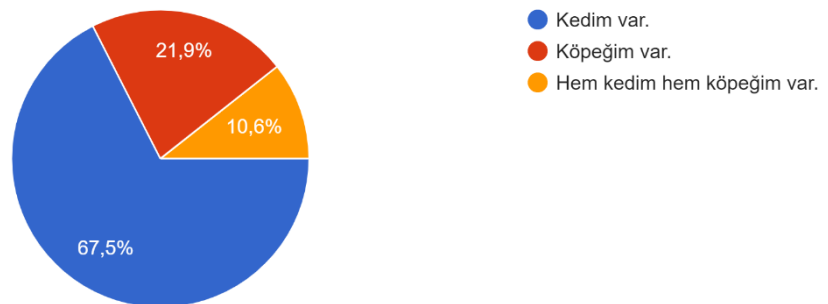

Şekil 4.4. Anket katılımcılarının meslek grubu oranları

Katılımcıların mesleklerinin gruplandırılmasındaki oranlar ise %12.5'i öğrenci, %1'i doktor, %11'i mühendis, %19'u veteriner hekim, %14'ü öğretmen, %1.3'ü avukat, %3.8'i ev hanımı, %4.4'ü serbest meslek, %6.9'u fizyoterapist, %6'sı hemşire, %15.6'sı diğer meslek gruplarından iken %4.4'ü herhangi bir işte çalışmadığını belirtmiştir.

6. Aşağıdakilerden hangisine sahipseniz o şıkkı işaretleyiniz.

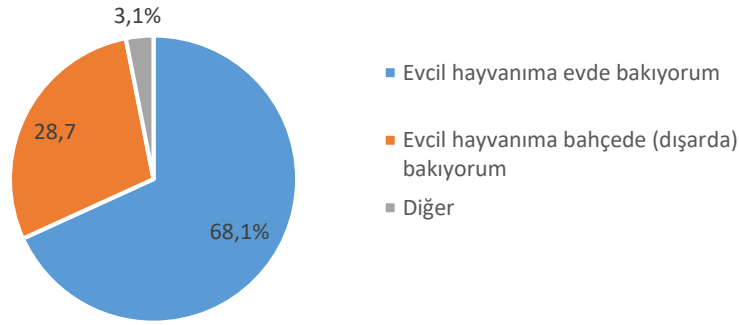
160 yanıt

Şekil 4.5. Anket katılımcılarının kedi/köpek sahiplik oranları

Anket katılımcılarının hangi tür hayvana sahip olduğunu öğrenmek ve oranlarını belirlemek için sorulan sorunun sonucu olarak %67.5 oran ile en fazla kedi sahibi katılımcının varlığı belirlenmiştir. Bu oranı %21.9 ile köpek sahibi katılımcı, %10.6 ile hem kedisi hem de köpeği olan katılımcılar takip etmiştir.

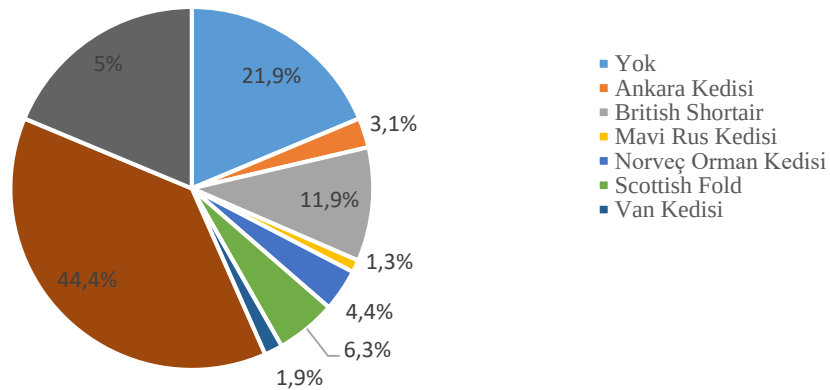
7. Evcil hayvanınıza nerede bakıyorsunuz?

Şekil 4.6. Anket katılımcılarının evcil hayvanına baktığı yerin oranları

Katılımcıların sahip olduğu hayvanların barınma ihtiyacını karşıladığı yeri tespit etmek amacıyla yönlendirilen soru sonucunda, %68.1'inin evinde kendisiyle beraber yaşadığı, %28.7'nin bahçesinde (dışarda) baktığı belirlenmiştir. Diğer yanıtını cevaplayan %3.1 oranındaki kişiler ise klinik, garaj, sokak gibi yanıtlar vermişlerdir.

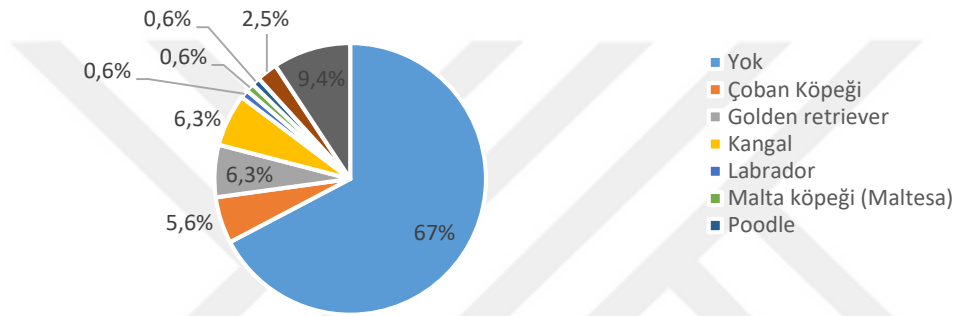
8. Kedimin/kedilerimin ırkı (yanıtlarınız birden çok olabilir.):

Şekil 4.7. Kedi sahibi anket katılımcılarının kedi ırkı oranları

Katılımcıların hangi ırk kedi sahibi olduğunu belirlemek için yöneltilen sorunun yanıtları sonucunda; %21.9'u yok seçeneği ile kedisinin bulunmadığını belirtmiş, Ankara kedisi sahibi olan %3.1, British shortair ırkı kedisi olan %11.9, Mavi Rus kedisi olan %1.3, Norveç orman kedisi olan %4.4, Scottish fold ırk kedisi olan %6.3, Van kedisi sahibi olan %1.9, tekir ırkı kedisi olan %44.4, diğer seçeneğiyle farklı ırk belirten %5 oranında katılımcı olmuştur.

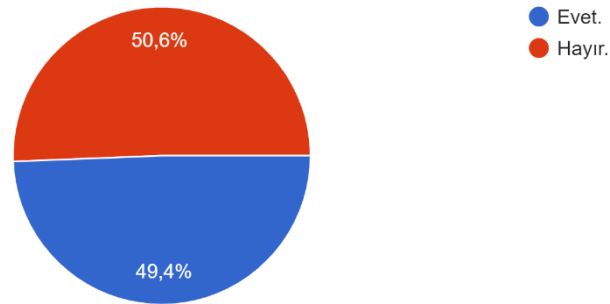
9. Köpeğimin/köpeklerimin ırkı (yanıtlarınız birden çok olabilir.):

Şekil 4.8. Köpek sahibi anket katılımcılarının köpek ırkı oranları

Katılımcıların hangi ırk köpek sahibi olduğunu belirlemek için yöneltilen sorunun yanıtları sonucunda %68.1'i yok seçeneği ile köpeğinin bulunmadığını belirtmiştir. Çoban köpeği sahibi olan %5.6, Golden retriever ırk köpek sahibi olan %6.3, Kangal sahibi olan %6.3, Labrador sahibi olan %0.6, Malta köpeği (Maltesa) sahibi olan %0.6, Poodle ırk köpek sahibi olan %0.6, Pug ırkı köpek sahibi olan %2.5, Terrier ırkı köpek sahibi olan %9.4 katılımcı olduğu tespit edilmiştir.

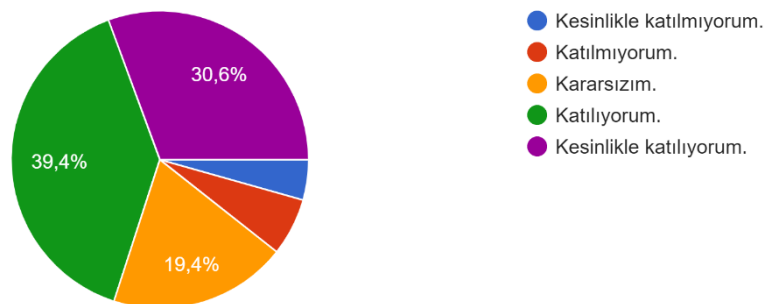
10. Daha önce kedime/köpeğime kısırlaştırma operasyonu yaptırdım.

Şekil 4.9. Anket katılımcılarının daha önce evcil hayvanına ovaryohisterektomi operasyonu yaptırma oranları

Kedi ve köpek sahibi olan kişilerin daha önce hayvanında ovaryohisterektomi operasyonunu yaptırap yaptırmadığını belirlemek için yöneltilen soruda %49.4'ünün evet yanıtı ile ovaryohisterektomi operasyonunu hayvanına yaptırdığı belirlenirken, %50.6'sının ise ovaryohisterektomi operasyonu yaptırmadığı belirlenmiştir.

11. Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim.
160 yanıt

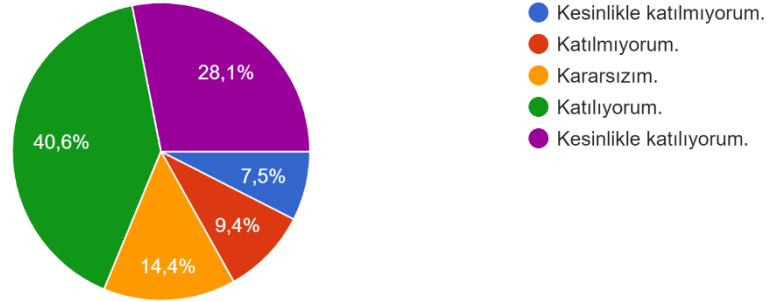
Şekil 4.10. Anket katılımcılarının kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibi olma oranları

Katılımcıların %30.6'sı kedi ve köpeklerden geçen hastalıklar hakkında kesin bilgi sahibi olduğunu kesinlikle katılıyorum seçeneği ile yanıtlamış, %39.4'ü bu bilgilere sahip olduğunu katılıyorum seçeneği ile yanıtlamış, %19.4'ü soru hakkında kararsız olduğunu

belirtmiş, %6.3'ü bilgi sahibi olmadığını katılmıyorum seçeneği ile yanıtlamış ve %4.4'ü kedi ve köpeklerden geçen hastalıklar hakkında hiç bir bilgiye sahip olmadığını kesinlikle katılmıyorum seçeneği ile belirtmiştir.

12. Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum.

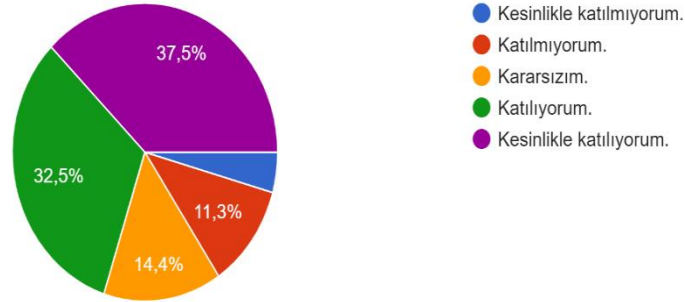
160 yanıt

Şekil 4.11. Ankete katılımcıların sokak hayvanları popülasyonunun gerekli olduğunu düşünme oranları

Katılımcıların %28.1'i sokak hayvanları popülasyonunun kesinlikle gerekli olduğunu düşünerek kesinlikle katılıyorum seçeneğini, %40.6'sı katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %14.4'ü sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olup olmadığı konusunda kararsız olduğunu belirtmiş, %9.4'ü katılmıyorum seçeneği ile bu popülasyonun gerekli olmadığını düşünürken, katılımcıların %7.5'i de sokak hayvanlarının popülasyonunun kesinlikle gerekli olmadığını kesinlikle katılmıyorum seçeneği ile belirtmiştir.

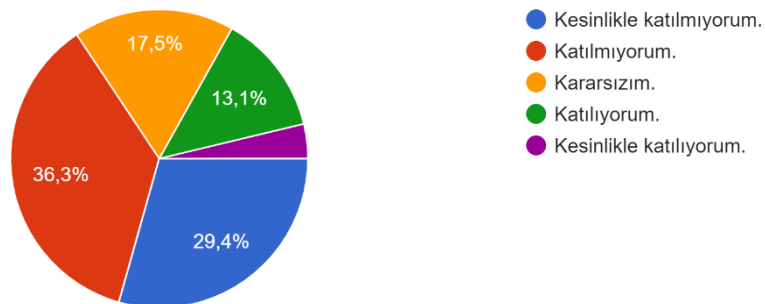
13. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum.
160 yanıt

Şekil 4.12. Ankete katılımcıların evcil hayvanını kısırlaştırmasını sağlıklı bulma oranları

Katılımcıların %37.5'i evcil hayvanının kısırlaştırılmasını hayvanının sağlığı açısından kesinlikle faydalı bulduğunu kesinlikle katılıyorum seçeneği ile belirtmiş, %32.5'i faydalı bulduğunu katılıyorum seçeneği ile belirtmiş, katılımcıların %14.4'ü evcil hayvanının kısırlaştırılmasının sağlığı açısından faydalı olup olmadığı konusunda kararsız olduğunu kararsızım seçeneğini ile belirtmiştir. Katılımcıların %11.3'ü evcil hayvanının kısırlaştırılmasının hayvanının sağlığı açısından faydalı bulmazken, %4.4'ü kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyerek evcil hayvanının kısırlaştırılmasının hayvanının sağlığı açısından kesinlikle zararlı olduğunu düşünmüştür.

14. Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum.
160 yanıt

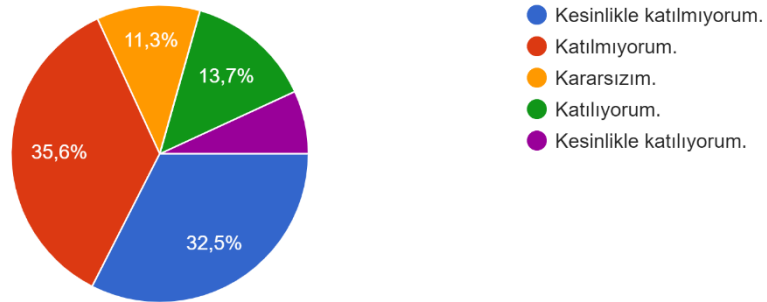

Şekil 4.13. Ankete katılımcıların ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvan bakımı ve iyileşmesinin zor olduğunu düşünme oranları

Katılımcılar ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvanlarının bakımının ve iyileşmesinin zor olacağına dair yanıtlarında %3.7 ile kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiş, %13.1 ile katılıyorum seçeneğini işaretlemiş, ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvanlarının bakımının ve iyileşmesinin zor olacağına dair fikir konusunda kararsız kalan %17.5 oranında katılımcı olmuş, ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvanlarının bakımının ve iyileşmesinin zor olacağı düşüncesine katılmayan %36.3 oranında kişi katılmıyorum yanıtını işaretlerken ovaryohisterektomi operasyonundan sonra hayvanlarının bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını kesinlikle düşünmeyen % 29.4 oranında kişi kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyerek belirtmiştir.

15. Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum.

160 yanıt

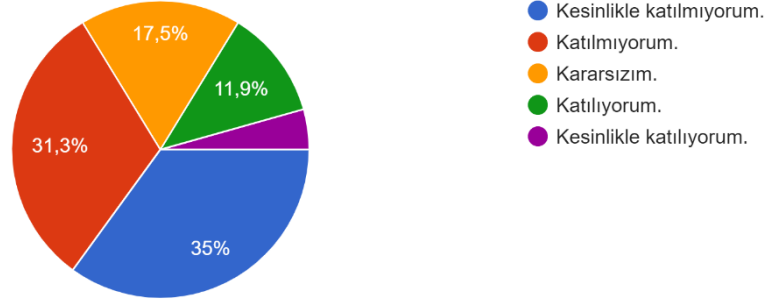

Şekil 4.14. Ankete katılımcıların operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünme oranları

Ankete katılan kişilerin %6.9'u operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olmadığına dair düşüncesini kesinlikle katılıyorum seçeneği ile yanıtlamış, %13.7'si katılıyorum seçeneğini işaretleyerek yanıtlamış, operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olmadığına dair kararsız kalan %13.3 oranındaki kişi kararsızım seçeneğini işaretlemiş, operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olduğunu düşünen kişiler katılmıyorum seçeneğini

yanıtlayarak %35.6 oranını oluştururken, %32.5'i kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

16. Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem.
160 yanıt

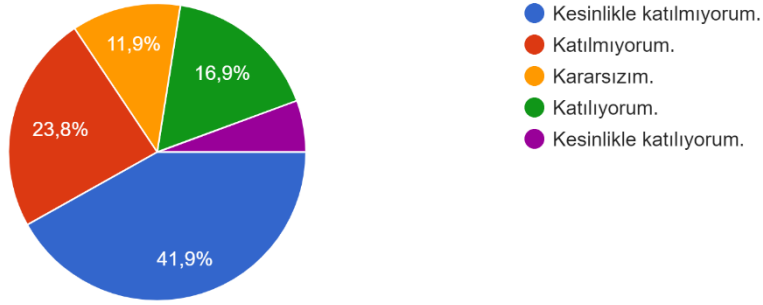

şekil 4.15. Ankete katılımcıların gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanını kısırlaştırmak istememe oranları

Katılımcıların %4.4'ü operasyon için gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanını kısırlaştırmak istemediğini kesinlikle katılıyorum yanıtı ile belirtirken %11.9'u katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanını kısırlaştırmak isteyip istemediğı konusunda kararsız kalan %17.5 oranındaki kişi kararsızım yanıtını vermiştir. Katılımcıların %31.3'ü gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanını kısırlaştırmak istenilmesi fikrine katılmadığını katılmıyorum yanıtı ile verirken %35'i kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

17. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum.

160 yanıt

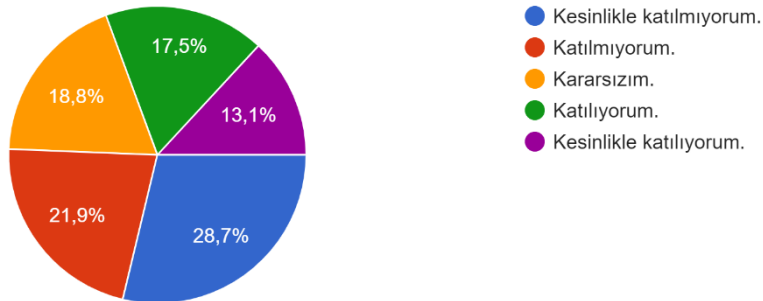

Şekil 4.16. Ankete katılımcıların evcil hayvanlarının kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünme oranları

Katılımcıların %5.6'sı evcil hayvanının kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum fikrine kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken %16.9'u katılıyorum yanıtını vermiştir. Evcil hayvanının kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olup olmayacağı konusunda kararsızım yanıtını veren %11.6 oranında kişi olmuştur. Evcil hayvanının kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını fikrine katılmayan %23.8 oranındaki kişi katılmıyorum yanıtını verirken, %41.9'u kesinlikle katılmıyorum şeklinde fikrini belirtmiştir.

18. Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.).

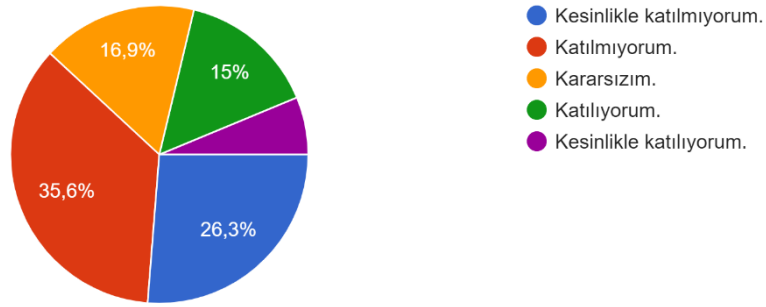
160 yanıt

Şekil 4.17. Ankete katılımcıların kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünme oranları

Katılımcıların %13.1'i ovaryohisterektomi operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşündüğünü kesinlikle katılıyorum yanıtı verirken, %17.5'i katılıyorum yanıtını vermiştir. Ovaryohisterektomi operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğu konusunda kararsız kalan %18.8 oranındaki kişi kararsızım yanıtını vermiştir. Ovaryohisterektomi operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünmeyen %21.9 oranındaki kişi katılmıyorum şikkını işaretlerken, ovaryohisterektomi operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğu düşünmeyen %28.7 oranındaki kişi kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

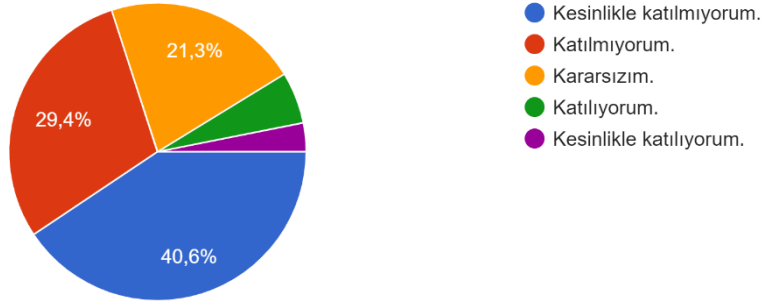
19. Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem.
160 yanıt

Şekil 4.18. Ankete katılımcıların evcil hayvanının operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırmak istememe oranları

Ankete katılan kişilerin %6.3'ü evcil hayvanının operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını kesinlikle istemediğini kesinlikle katılıyorum yanıtı ile verirken, %15'i katılıyorum yanıtını işaretlemiştir. Evcil hayvanını operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını isteyip istemeyeceği konusunda kararsız kalan %16.9 oranındaki kişi kararsızım yanıtını vermiştir. Evcil hayvanını operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istememe fikrine katılmayan %35.6 oranındaki kişi katılmıyorum yanıtını verirken, %26.3'ü kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

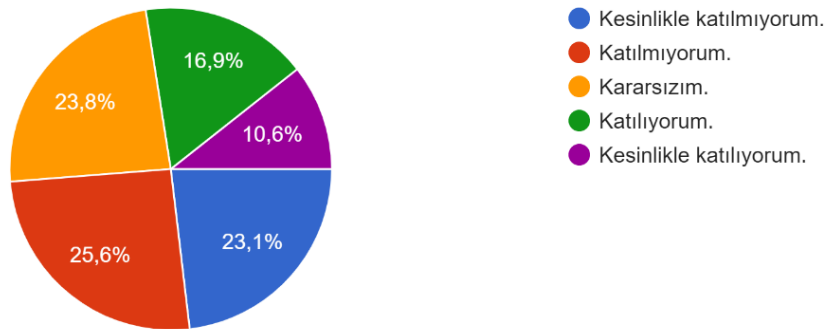
20. Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum.
160 yanıt

Şekil 4.19. Ankete katılımcıların kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünme oranları

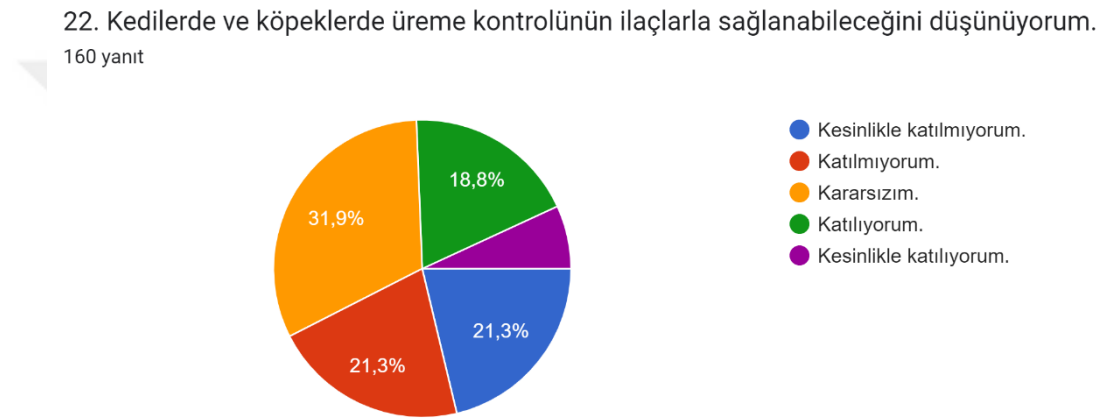
Anket katılımcılarının %3.1'i ovaryohisterektomi operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüp kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken, %5.6'sı katılıyorum yanıtını vermiştir. Ovaryohisterektomi operasyonunun inanç açısından uygun olmadığı konusunda kararsızım yanıtını veren %21.3 oranında kişi olmuştur. Ovaryohisterektomi operasyonunun inanç açısından uygun olmadığı fikrine katılmayan %29.4 oranında kişi katılmıyorum yanıtını verirken, %40.6'sı kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

21. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum.
160 yanıt

Şekil 4.20. Ankete katılımcıların hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğunu düşünme oranları

Anket katılımcılarının %10.6'sı hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum fikrine kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken, %16.9'u katılıyorum şikkını işaretlemiştir. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olup olmadığımız konusunda kararsız kalan katılımcılar %23.8 oranında kararsızım yanıtını vermiştir. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünen kişiler bu soruya %25.6 oranında katılmıyorum yanıtı verirken %23.1'i kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

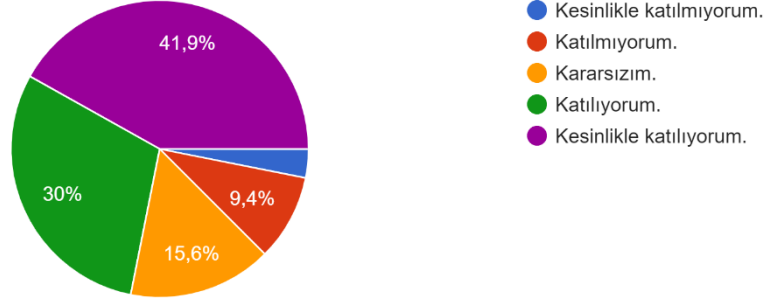

Şekil 4.21. Ankete katılımcıların kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünü ilaçlarla sağlanabileceğini düşünme oranları

Katılımcıların %6.9'u kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum fikrine kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken, %18.8'i katılıyorum yanıtını vermiştir. Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanıp sağlanamayacağı konusunda kararsız kalan %31.9 oranındaki kişi kararsızım yanıtını vermiştir. Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünmeyen kişilerin %21.3'ü katılmıyorum şikkını işaretlerken %21.3'ü de kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

23. Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum.

160 yanıt

Şekil 4.22. Ankete katılımcıların sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda mücadele ettikleri için kısırlaştırılmasını gerektiğini düşünme oranları

Katılımcıların %41.9'u sahipsiz kediler ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşündüğünü kesinlikle katılıyorum yanıtı ile vermiştir. Bu fikre yakın olarak katılımcıların %30'u katılıyorum yanıtını vermiştir. Sahipsiz kediler ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşüncesi için kararsız olduğunu kararsızım yanıtı ile belirten %15.6 oranında kişi olmuştur. Sahipsiz kedilerin ve köpeklerin olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum fikrine katılmayan kişiler katılmıyorum yanıtı ile %9.4 kişiyi oluştururken %3.1'i ise kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir.

4.1. Verilerin Sıklık Dağılımları

Tablo 4.1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı

Katılımcıların Cinsiyeti	Kadın	Erkek	Toplam
N	106	54	160
%	66,3	33,7	100

Tablo 4.2. Katılımcıların yaşa göre dağılımı

Katılımcıların Yaş Değerleri	18-24	24-34	35-44	45-54	55 ve üzeri	Toplam
n	31	82	18	24	5	160
%	19,4	51,2	11,3	15,0	3,1	100

Tablo 4.3. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre dağılımı

Katılımcıların Eğitim Durumu	İlkokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	Toplam
n	1	14	109	36	160
%	0,6	8,8	68,1	22,5	100

Tablo 4.4. Katılımcıların mesleklere göre dağılımı

Katılımcıların Meslekleri	n	%
Öğrenci	20	12,5
Doktor	2	1,3
Mühendis	18	11,3
Veteriner hekim	31	19,4
Öğretmen	23	14,4
Avukat	1	0,6
Ev hanımı	6	3,8
Serbest meslek	7	4,4
Fizyoterapist	11	6,9
Hemşire	9	5,6
Diğer	25	15,6
Çalışmıyor	7	4,4
Toplam	160	100

Tablo 4.5. Katılımcıların kedi ve köpek sahiplik durumuna göre dağılımı.

Katılımcıların Kedi ve Köpek Sahiplik Durumu	Kedim var	Köpeğim var	Hem kedim hem köpeğim var	Toplam
n	108	35	17	160
%	67,5	21,9	10,6	100

Tablo 4.6. Katılımcıların evcil hayvanına baktığı yere göre dağılımları.

Evcil hayvanın bakıldığı yer	n	%
Evcil hayvanıma evde bakıyorum	109	68,2
Evcil hayvanıma bahçede (dışarda) bakıyorum	46	28,7
Diğer	5	3,1
Toplam	160	100

Tablo 4.7. Kedi sahibi olan katılımcıların kedilerinin ırklara göre dağılımları.

Sahibi olunan kedi ırkı	n	%
Ankara kedisi	5	3,1
British shortair	19	11,9
Mavi rus kedisi	2	1,3
Norveç orman kedisi	7	4,4
Scottish fold	10	6,3
Van kedisi	3	1,9
Tekir	71	44,4
Diğer	8	5,0
Yok	35	21,9
Toplam	160	100

Tablo 4.8. Köpek sahibi katılımcıların köpeklerinin ırklara göre dağılımları.

Sahibi olunan köpek ırkı	n	%
Çoban Köpeği	9	5,6
Golden retriever	10	6,3
Kangal	10	6,3
Labrador	1	0,6
Malta köpeği (Maltesa)	1	0,6
Poodle	1	0,6
Pug	4	2,5
Terrier	15	9,4
Yok	109	68,1
Toplam	160	100

Tablo 4.9. Katılımcıların kedisini veya köpeğini kısırlaştırma durumuna göre dağılımları.

Daha önce kedisini veya köpeğini kısırlaştıranlar	n	%
Evet	79	49,4
Hayır	81	50,6
Toplam	160	100

4.2. Likert Tipi Ölçekle Hazırlanan Sorulardan Elde Edilen Verilerin Sıklık

Analizi

Tablo 4.10. Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim, sorusuna katılım düzeyi.

Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	16	29	9	3	6	63
	%	25,4	46,0	14,3	4,8	9,5	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	15	14	13	4	0	46
	%	32,6	30,4	28,3	8,7	0	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	2	5	0	0	1	8
	%	25,0	62,5	0	0	12,5	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	8	10	5	2	0	25
	%	32,0	40,8	20,0	8,0	0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	4	3	1	0	0	8
	%	50,0	37,5	12,5	0	0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	3	2	3	1	0	9
	%	33,3	22,2	33,3	11,1	0	100

Tablo 4.11. Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi

Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	16	23	9	10	5	63
	%	25,4	36,5	14,3	15,9	7,9	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	15	18	8	3	2	46
	%	32,6	39,1	17,4	6,5	4,3	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	2	3	0	1	2	8
	%	25,0	37,5	0	12,5	25,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	5	14	5	0	1	25
	%	20,0	56,0	20,0	0	4,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	4	2	0	0	2	8
	%	50,0	25,0	0	0	25,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	3	4	1	1	0	9
	%	33,3	44,4	11,1	11,1	0	100

Tablo 4.12. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	35	22	4	1	1	63
	%	55,6	34,9	6,3	1,6	1,6	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	10	16	13	5	2	46
	%	21,7	34,8	28,3	10,9	4,3	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	4	4	0	0	0	8
	%	50,0	50,0	0	0	0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	3	6	4	10	2	25
	%	12,0	24,0	16,0	40,0	8,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	6	2	0	0	0	8
	%	75,0	25,0	0	0	0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	1	2	2	2	2	9
	%	11,1	22,2	22,2	22,2	22,2	100

Tablo 4.13. Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	2	4	4	31	22	63
	%	3,2	6,3	6,3	49,2	34,9	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	2	8	12	15	9	46
	%	4,3	17,4	26,1	32,6	19,6	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	1	0	3	4	8
	%	0	12,5	0	37,5	50,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	2	4	11	3	5	25
	%	8,0	16,0	44,0	12,0	20,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	0	3	5	8
	%	0	0	0	37,5	67,5	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	4	1	3	1	9
	%	0	44,4	11,1	33,3	11,1	100

Tablo 4.14. Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	3	5	2	29	24	63
	%	4,8	7,9	3,2	46,0	38,1	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	2	6	6	19	13	46
	%	4,3	13,0	13,0	41,3	28,3	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	1	0	1	2	4	8
	%	12,5	0	12,5	25,0	50,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	4	6	4	6	5	25
	%	16,0	24,0	16,0	24,0	20,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	1	1	1	1	4	8
	%	12,5	12,5	12,5	12,5	50,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	4	4	0	1	9
	%	0	44,4	44,4	0	11,1	100

Tablo 4.15. Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem, sorusuna katılım düzeyi.

Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	0	7	12	21	23	63
	%	0	11,1	19,0	33,3	36,5	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	3	5	8	16	14	46
	%	6,5	10,9	17,4	34,8	30,4	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	1	1	2	4	8
	%	0	12,5	12,5	25,0	50,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	4	3	2	8	8	25
	%	16,0	12,0	8,0	32,0	32,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	3	2	3	8
	%	0	0	37,5	25,0	37,5	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	3	2	1	3	9
	%	0	33,3	22,2	11,1	33,3	100

Tablo 4.16. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	0	2	7	19	35	63
	%	0	3,2	11,1	30,2	55,6	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	4	13	6	12	11	46
	%	8,7	28,3	13,0	26,1	23,9	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	2	2	4	8
	%	0	0	25,0	25,0	50,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	4	7	4	4	6	25
	%	16,0	28,0	16,0	16,0	24,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	0	1	7	8
	%	0	0	0	12,5	87,5	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	1	5	0	0	3	9
	%	11,1	55,6	0	0	33,3	100

Tablo 4.17. Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.), sorusuna katılım düzeyi.

Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.), sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	1	6	18	14	24	63
	%	1,6	9,5	28,6	22,2	38,1	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	8	12	8	14	4	46
	%	17,4	26,1	11,4	30,4	8,7	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	2	1	1	4	8
	%	0	25,0	12,5	12,5	50,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	10	4	3	2	6	25
	%	40,0	16,0	12,0	8,0	24,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	0	2	6	8
	%	0	0	0	25,0	75,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	2	4	0	2	1	9
	%	22,2	44,4	0	22,2	11,1	100

Tablo 4.18. Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem, sorusuna katılım düzeyi

Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	1	0	9	32	21	63
	%	1,6	0	14,3	50,8	33,3	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	5	11	7	15	8	46
	%	10,9	23,9	15,2	32,6	17,4	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	1	1	0	3	3	8
	%	12,5	12,5	0	37,5	37,5	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	3	6	9	3	4	25
	%	12,0	24,0	36,0	12,0	16,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	1	3	4	8
	%	0	0	12,5	37,5	50,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	2	4	2	1	9
	%	0	22,2	44,4	22,2	11,1	100

Tablo 4.19. Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi

Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	0	0	8	23	32	63
	%	0	0	12,7	36,5	50,8	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	4	4	14	14	10	46
	%	8,7	8,7	30,4	30,4	21,7	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	1	1	6	8
	%	0	0	12,5	12,5	75,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	1	3	9	4	8	25
	%	4,0	12,0	36,0	16,0	32,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	0	1	7	8
	%	0	0	0	12,5	87,5	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	2	1	4	2	9
	%	0	22,2	11,1	44,4	22,2	100

Tablo 4.20. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	1	7	17	17	21	63
	%	1,6	11,1	27,0	27,0	33,3	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	8	11	9	14	4	46
	%	17,4	23,9	19,6	30,4	8,7	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	1	2	2	1	2	8
	%	12,5	25,0	25,0	12,5	25,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	5	4	7	5	4	25
	%	20,0	16,0	28,0	20,0	16,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	0	1	3	4	8
	%	0	0	12,5	37,5	50,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	2	3	2	1	1	9
	%	22,2	33,3	22,2	11,1	11,1	100

Tablo 4.21. Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	28	23	9	3	0	63
	%	44,4	36,5	14,3	4,8	0	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	17	10	9	7	3	46
	%	37,0	21,7	19,6	15,2	6,5	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	4	4	0	0	0	8
	%	50,0	50,0	0	0	0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	8	8	6	3	0	25
	%	32,0	32,0	24,0	12,0	0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	6	1	0	0	1	8
	%	75,0	12,5	0	0	12,5	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	3	2	1	2	1	9
	%	33,3	22,2	11,1	22,2	11,1	100

Tablo 4.22. Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.

Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Kedisi Olup Kısırlaştıran	n	2	5	23	18	15	63
	%	3,2	7,9	36,5	28,6	23,8	100
Kedisi Olup Kısırlaştırmayan	n	5	10	15	6	10	46
	%	10,9	21,7	32,6	13,0	21,7	100
Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	3	2	1	2	8
	%	0	37,5	25,0	12,5	25,0	100
Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	4	6	8	4	3	25
	%	16,0	24,0	32,0	16,0	12,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştıran	n	0	1	2	2	3	8
	%	0	12,5	25,0	25,0	37,0	100
Hem Kedisi Hem Köpeği Olup Kısırlaştırmayan	n	0	5	1	2	1	9
	%	0	55,6	11,1	22,2	11,1	100

Tablo 4.23. Kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran ve köpeğini kısırlaştırmayan anket katılımcılarının en çok verdiği cevaplar

Anket Soruları	Kedisini Kısırlaştıran	Kedisini Kısırlaştırmayan	Köpeğini Kısırlaştıran	Köpeğini Kısırlaştırmayan
Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim, sorusuna katılım düzeyi.	%46,0 Katılıyorum	%32,6 Kesinlikle Katılıyorum	%62,5 Katılıyorum	%40,8 Katılıyorum
Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%36,5 Katılıyorum	%39,1 Katılıyorum	%37,5 Katılıyorum	%56,0 Katılıyorum
Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%55,6 Kesinlikle katılıyorum	%34,8 Katılıyorum	%50,0 Kesinlikle katılıyorum ve %50,0 Katılıyorum	%40,0 Katılmıyorum
Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%49,2 Katılmıyorum	%32,6 Katılmıyorum	%50,0 Kesinlikle katılmıyorum	%44,0 Kararsızım
Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%46,0 Katılmıyorum	%41,3 Katılmıyorum	%50,0 Kesinlikle katılmıyorum	%24,0 Katılıyorum ve %24,0 Katılmıyorum
Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%55,6 Kesinlikle katılmıyorum	%28,3 Katılıyorum	%50,0 Kesinlikle katılmıyorum	%28,0 Katılıyorum
Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.), sorusuna katılım düzeyi.	%38,1 Kesinlikle katılmıyorum	%30,4 Katılmıyorum	%50,0 Kesinlikle katılmıyorum	%40,0 Kesinlikle katılıyorum
Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem, sorusuna katılım düzeyi.	%50,8 Katılmıyorum	%32,6 Katılmıyorum	%37,5 Katılmıyorum Ve %37,5 Kesinlikle katılmıyorum	%36,0 Kararsızım
Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%50,8 Kesinlikle katılmıyorum	%30,4 Kararsızım Ve %30,4 Katılmıyorum	%75,0 Kesinlikle katılmıyorum	%36,0 Kararsızım
Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%33,3 Kesinlikle katılmıyorum	%30,4 Katılmıyorum	%25,0 Katılıyorum, %25,0 Kararsızım, %25,0 Kesinlikle katılmıyorum	%28,0 Kararsızım
Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%36,5 Kararsızım	%32,6 Kararsızım	%37,5 Katılıyorum	%32,0 Kararsızım
Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum, sorusuna katılım düzeyi.	%44,4 Kesinlikle katılıyorum	%37,0 Kesinlikle katılıyorum	%50,0 Kesinlikle katılıyorum ve %50,0 Katılıyorum	%32,0 Kesinlikle katılıyorum ve %32,0 Katılıyorum

5. TARTIŞMA

Ovaryohisterektomi operasyonu, kedi ve köpek sahipleri için yaygın karşılaşılan ve operasyonun uygulanması konusunda karar vermekte güçlük çekilen konulardan biridir. Hayvan sahiplerinin yaklaşımlarını belirlemeye yönelik yaptığımız bu anket çalışması; hayvan sahiplerinin demografik bilgilerinden yola çıkarak ölçüt oranlarını belirlemek, hayvan sahiplerinin bakımını üstlendiği kedi ve köpek ırklarının yoğunluğunu belirlemek, ovaryohisterektomi operasyonunu tercih etmelerinin sebeplerini ve tercih oranlarını belirlemek gibi hedeflerle düzenlenerek hazırlanmıştır.

Bu çalışmayla hayvan sahiplerinin operasyona yönelik sorulara verdikleri cevaplarla hangi konularda ön yargılarının, yanlış bilinenlerinin olduğunun tespit edilmesiyle ovaryohisterektomi çalışmalarına katkı sağlamayı amaçlamıştır

Çalışmada kullanılan Google Form aracı, hayvan sahiplerine kolaylıkla ulaşabilmek, ankete katılım linkini kullanarak daha kolay yayılımını sağlamak, daha çok veriyi daha kısa sürede elde edebilmek, katılımcının olası yanlış işaretlemelerinde anket süresi boyunca kolaylıkla değişim seçeneği sunmak açısından kolaylık sağlamıştır. Aynı zamanda araştırma sonrası çalışmalarda verileri kolaylıkla analiz programları gibi ortamlara aktarabilmek, çalışmayı Google Form aracılığıyla yapmayı avantajlı hale getirmektedir. Ancak katılımcıların internetin bulunmadığı noktada ankete katılım sağlayamamaları bu yöntemin kullanılmasını dezavantajlı hale getirmektedir.

Literatürde ovaryohisterektomi operasyonunun hayvan sahipleri açısından değerlendirildiği başka bir çalışmanın bulunmaması nedeniyle elde edilen bulgular ancak teorik bilgi içeren cevaplar noktasında diğer çalışmalarla kıyas edilebilmiş, diğer cevaplar ise kendi içerisinde yorumlanmaya açık hale gelmiştir.

Çalışma sonucunda birçok hayvan sahibinin östrus dönemi belirtilerine, ovaryohisterektomi operasyonun içeriğinin ne olduğuna, operasyonu tercih edenler için hayvanının olması gerektiği yaş ve sağlık ölçütlerine dair bilgisi olmamakla birlikte, operasyonu tercih etmeyen kişilerin operasyon ve operasyon sonrası için kısırlaştırmanın hayvanları için zararlı olacağı, operasyon için yeterli donanımda klinik veya hastanenin bulunmadığı, operasyonun inanç açısından uygun olmadığı gibi düşünceleri anket sonuçlarından elde edilmiştir. Ancak Gökçöl 2009; Kim ve ark., 2005'nin da belirttiği gibi ovaryohisterektomi operasyonunun östrusun engellenmesi, istenmeyen gebeliklerin önlenmesi, ovaryum kistlerinin sebep olduğu veya sebep olabileceği hastalıkların önüne geçilmesi ve ovaryum tümörlerinde tedavi amacıyla gerçekleştirilen bir operasyon olduğu fikri ile düşünülenin aksine operasyonun hayvan açısından faydalarının olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Operasyona olumsuz düşünceleri ile yaklaşım sağlayan katılımcılara, Johnson., 2009'un da belirttiği gibi hayvanlarının aslında doğal ortamından alınarak evcilleştirilmeleri sebebiyle operasyon ihtiyacının doğduğu gerçeğinin aşılması gerekmektedir.

Anket sonucunda elde edilmiş diğer bir sonuç olan; köpeğini kısırlaştırmamış ve kedisini kısırlaştırmamış katılımcıların, operasyonun hayvanları açısından normal yaşamlarına engel olacağını düşünmeleri, düşünülenin aksine Kustritz., 2007; Hayes ve ark., 1981; Misdrops., 1988'un da belirttiği gibi kedi ve köpeklerin üreme açısından aktif olmalarının bu hayvanlarda meme tümörü riskini artırması nedeniyle; Mascucci ve ark., 2007; Kauff ve ark., 2002; Gökçöl., 2009'un önerdiği gibi bu hastalıklara karşı koruyucu amaçlı olarak uygulanabilmektedir.

Yapılan çalışma sonucunda ankete en fazla katılımı, beklenen doğrultuda kedi sahipleri sağlamıştır. Kedilerin ırkına göre değişim göstermesiyle birlikte bakım ve

beslemesinin köpeklere göre daha kolay olması aynı zamanda boyut olarak daha küçük olmaları sebebiyle daha çok sahiplenilen tür olması beklentisini doğrulamıştır.

Yine benzer şekilde verilen cevaplardan katılımcıların evcil hayvanına baktığı yere çoğunlukla evde bakıyorum yanıtını vermesi, kedi ve köpeklerin sahiplenildikten sonra en çok evde bakıldığı düşüncesini pekiştirmiştir. Katılımcıların verdiği yanıtlar doğrultusunda sahip olunan kedi ırkının en fazla Tekir olması ve sahip olunan köpek ırkının en fazla Terrier olması; yine hayvan sahiplerinin evde bakım ve beslemesi daha kolay olan, hacimce daha küçük ırktaki hayvanları sahiplendiği düşüncesi ile her iki tür içinde beklenen doğrultu ile paralellik göstermiştir.

Likert tipi ölçekle hazırlanan sorularda katılımcıların anket sorularına verdiği ağırlıklı yanıtlar; soru bazında kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran ve köpeğini kısırlaştırmayan halinde 4 grupta değerlendirildiğinde elde edilen sonuçlar ve beklentilerin karşılaştırılması şu şekilde olmuştur:

Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim sorusuna ağırlıklı olarak katılıyorum yanıtını vermeleri bilgi sahibi olduklarını göstermiştir. İnsanlar tarafından en çok bilineni ve bilgi olarak yaygın olanı kedi ve köpeklerden insanlara bulaşan hastalığın kuduz hastalığı olmasıdır. Ancak genel olarak bilinenin kuduz hastalığı ile sınırlı kalmaması, hayvan sahiplerinin ve toplumun başka viral, mikrobiyal ve protozoal hastalıklar hakkında da bilgilendirilmesi gerekmektedir. Örneğin kedilerden bulaşan: Tokzoplazmozis gondii, Bartonella henselas (Kedi Tırmığı Hastalığı); köpeklerden bulaşan: Lyme hastalığı, Kanca kurdu enfeksiyonu, Benekli ateş gibi hastalıklar hakkında da hayvan sahipleri geniş çaplı bilgi edindirilmelidir.

Sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum, sorusuna ağırlıklı olarak katılıyorum yanıtı vererek sokak hayvanlarının popülasyonunun gerekli olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Ancak bu bağlamda yaklaşım olarak

değerlendirilmesi gereken noktalardan biri de şudur ki sokak hayvanları sokak ortamında ne kadar barınabiliyor ve ihtiyaçlarını ne kadar karşılayabiliyor olduğudur. Sokaklarımız kedi ve köpek türlerinin yaşaması için uygun mudur ve özellikle insana saldırması daha muhtemel olan köpeklerin birçok ısırma vakalarının sonucu meydana gelen kuduz hastalığına karşı hem hayvanlar hem insanlar ne kadar korunma altındadır, günümüzün de geniş çaplı bir sorunu olan bu durumun kontrol altına alınması gerekmektedir.

Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum, sorusuna kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak katılıyorum yanıtı vererek faydalı bulurken köpeğini kısırlaştırmamış olan katılımcıların ağırlıklı olarak katılmıyorum yanıtını vermesi, kısırlaştırma operasyonunu köpeklerinin sağlığı açısından faydalı bulmadıklarının belirtisidir. Bu durumda operasyonun olumlu katkıları örnek gösterilecek olunursa yine ovaryohisterektomi operasyonu geçirmiş kediler ve köpekler ile operasyon geçirmemiş kediler ve köpekler karşılaştırıldığında, ilerleyen yıllarda meme dokusunda neoplazm görülme ihtimalinin, ovaryumları uzaklaştırılmamış olanlarda 7 kat daha fazla olduğu bildirilmiştir (Dorn ve ark., 1968). Günümüzde kendi doğasından alıkonulup ev ortamında bakılan kedi ve köpekler için değişen çevre faktörleri sebebiyle etkilenen siklus düzenlerinin bir sonucu olarak üreme hastalıklarının önlenmesi noktasında hayvan sahipleri ovaryohisterektomi operasyonunu tercih edebilmektedir.

Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum, sorusuna kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran katılımcılar katılmıyorum yanıtını vererek operasyon sonrası bakım ve iyileşmenin zor olmayacağını düşünmelerine rağmen, köpeğini kısırlaştırmamış olan katılımcılar ağırlıklı olarak kararsızım yanıtını vererek operasyon sonrası bakım ve iyileşmede nötr düşüncede kalmışlardır. Bunun sonucunda özellikle veteriner hekimler

ve ilgili kişilerce tüm hayvan sahiplerine ovaryohisterektomi operasyonu hakkında ayrıntılı bilgi verilmesi gerektiği, özellikle köpek sahiplerinin operasyon hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması sonucu öncelikli grup olarak bilgilendirilmeleri gerektiği çıkarımı ortaya çıkmaktadır.

Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum, sorusuna kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan; köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak katılmıyorum yanıtını vererek operasyon için yeterli donanımda klinik veya hastanenin bulunduğunu belirtmişlerdir. Köpeğini kısırlaştırmamış olan katılımcılar fikir ayrılığına düşerek yarısı katılmıyorum yanıtıyla operasyon için yeterli donanımlı klinik hastane bulunduğunu düşünürken yarısı yeterli donanımlı klinik veya hastane bulunmadığını düşünmektedir. Bu sonuçlar göstermektedir ki operasyonu yaptırmayan köpek sahiplerinin, aslında operasyonu yaptırabileceği yeterli donanımda birçok klinik ve hastane olmasına rağmen yeterli olmadığını düşünmeleri, operasyonun tercihleri dışında kalmasına sebep olmaktadır.

Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem, sorusuna ağırlıklı olarak katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum yanıtını vererek ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırma operasyonu yaptırmaktan kaçınmadığını belirtmeleri, hayvan sahiplerinin operasyonu tercih etmemelerindeki sebebin yüksek maliyetler konusunda olduğuna yönelik düşüncenin elimine olmasına neden olmaktadır..

Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum, sorusunda kedisini kısırlaştıran ve köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak kesinlikle katılmıyorum yanıtını vererek operasyonunun evcil hayvanının normal yaşantısına engel olacağını düşünmemiştir. Kedisini ve köpeğini kısırlaştırmayan katılımcılar ise ağırlıklı olarak katılıyorum yanıtını vererek operasyon

sonrası evcil hayvanlarının normal yaşamına devam edemeyeceği düşüncesinde olduklarını belirtmeleri, bizi hayvan sahiplerinin operasyonu tercih etmeme sebebine yönlendirmiştir. Her operasyonda olduğu gibi ovaryohisterektomi operasyonu sonrasında da değişen oranlarda düşük risklerde komplikasyonlar meydana gelebilmektedir. Bu hem hekimin operasyonu nasıl gerçekleştirdiğine hem hayvanın genel durumuna bağlıdır. Örneğin Ovaryan Remnant Sendromu, hekimin ovaryohisterektomi operasyonu sırasında ovaryum korteksini tam olarak uzaklaştırmaması sonucu meydana gelebilecek komplikasyonlardan biridir. Operasyon sonrasında kesi yerinin ve dikişleri operasyona alınan hayvanın veya ortak alanda yaşayan başka hayvanların tırmalaması, ısırması ile yara halini alıp enfekte olması da muhtemel durumlardan biri olmaktadır. Ancak operasyona genel sağlık durumu yerinde olan hayvanların alınması, hem operasyonu gerçekleştiren veteriner hekimin dikkatli olması hem de operasyon sonrasında hayvan sahibinin veteriner hekiminin önerdiği şekilde hayvanına bakması ile çok daha kolay bir süreç ortaya çıkmaktadır.

Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum) sorusuna kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak kesinlikle katılmıyorum yanıtını vererek operasyonu hayvan doğasına müdahale olarak düşünmezken köpeğini kısırlaştırmamış olan katılımcıların ağırlıklı olarak yanıtını kesinlikle katılıyorum olarak vermesi operasyonun evcil hayvanının doğasına müdahale olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Bu sonuçla yine benzer şekilde köpeğini kısırlaştırmamış olan hayvan sahipleri çoğunluğun düşüncesinin aksine fikir belirtmiş olmaktadır. Ovaryohisterektomi operasyonu elbette ki bir noktada hayvan doğasına müdahaledir. Ancak değişen doğa ve çevre koşullarında onların doğal ortamından alınıp evlerde, behçelerde veya barınaklarda bakılıyor olması yaptığımız ilk müdahaledir.

Sağlığını olumlu yönde etkileyecek her duruma bu vesileyle açık hale gelmektedir. Günümüzde bu durum için hala tartışma söz konusudur.

Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem, sorusuna kedisini kısırlaştıran, kedisini kısırlaştırmayan, köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak katılmıyorum yanıtını vererek operasyon risklerinin operasyonu yaptırmaya engel olmadığını düşündüklerini belirtirken, köpeğini kısırlaştırmayan katılımcılar kararsızım yanıtını vererek operasyon risklerinin operasyonu yaptırmaya engel olduğu düşüncesinde nötr olduklarını belirtmişlerdir. Yapılan operasyona göre değişmekle birlikte her operasyon kendi içerisinde bir takım riskleri barındırmaktadır, bu sebeptendir ki operasyon için sağlayacağı fayda ve neden olabileceği zarar durumu varsa bunları ölçmeli ve operasyonun yapılıp yapılmaması konusunda karar verilmesi gerekmektedir.

Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum sorusuna kedisini kısırlaştıran ve köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ağırlıklı olarak kesinlikle katılmıyorum yanıtını verirken, kedisini kısırlaştırmayan ve köpeğini kısırlaştırmayan katılımcılar ağırlıklı olarak kararsızım yanıtı vererek inanç etkisine nötr düşünceyle yaklaşmıştır. İnanç durumu insanların bireysel özgürlük haklarına girmesi sebebiyle her düşüncede farklı sonuç verebilmeye açık bir konudur. Ancak elde edilen veriye göre inanç durumu ovariyehisterektomi operasyonu yaptırmak konusunda hayvan sahipleri üzerinde etkili olan konulardan biridir.

Anket soruları içerisinde en çeşitli cevapların bulunduğu soru olan, hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum, sorusuna kedisini kısırlaştıran ve kedisini kısırlaştırmayan katılımcılar sırasıyla en fazla kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum yanıtlarını vererek ortak paydada hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğunu düşündüğünü belirtmiştir. Ancak

köpeğini kısırlaştıran katılımcılar ortalama eşit oranlı dağılımlarla katılıyorum, kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum yanıtlarıyla fikir ayrılığında olduklarını göstermişlerdir. Köpeğini kısırlaştırmayanlarda ise ağırlıklı yanıt kararsızım olmuş ve hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum sorusuna nötr yaklaşımda bulunmaları göstermektedir ki hayvan sahiplerinin bir kısmı sahiplendiği hayvanlar için karar verme hakkının bulunduğunu düşünürken bir kısmı da tam aksine hayvanlar için karar verme hakkımızın olmadığını düşünmektedir. Bu durumun sebepleri ve gerekçeleri daha detaylı araştırılmalıdır.

Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum, sorusuna katılımcıların ağırlıklı olarak kararsızım yanıtını vererek nötr yaklaşımda bulunmaları hayvan sahiplerinin ilaçlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermekle birlikte üreme kontrolünde uygulanan yöntemler hakkında bilgi edindirilmeleri gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum, sorusuna katılımcılar ağırlıklı olarak kesinlikle katılıyorum yanıtını vererek sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Buradan elde ettiğimiz çıkarım; hayvanlar için olumsuz yaşam şartlarının olması, hayvan sahipleri tarafından ovaryohisterektomi operasyonunu tercih haline getirmektedir. Hayvanlar için iyileştirilmiş bir çevre ve yaşam şartlarının olması operasyonu tercih olmaktan çıkaracak bir durum olmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Anket sonuçlarının tüm verileri ele alındığında genel olarak köpeğini kısırlaştırmamış olan katılımcıların diğer katılımcılara göre:

- Evcil hayvanlarının kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşüncesine katılmamaları,
- Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanlarının bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşüncesinde nötr kalmaları,
- Operasyon için başvuracağı yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünceleri,
- Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünceleri,
- Evcil hayvanının operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemek düşüncesinde nötr kalmaları,
- Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum fikrine nötr kalmaları, düşünceleri ile ovaryohisterektomi operasyonu hakkında bilgilendirilmeleri gerektiği sonucu çıkmıştır.

Kedisini kısırlaştırmamış ve köpeğini kısırlaştırmamış katılımcıların bunlara ek olarak diğer sonuçlarda:

- Evcil hayvanının kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşüncesine katılmaları,
- Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığı düşüncesinde kararsız kalmaları ile yine operasyon ile ilgili ve operasyon sonrası evcil hayvanlarında meydana gelecek değişiklikler hakkında bilgilendirilmesi gerektiği sonucu çıkmıştır.

- Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceği düşüncesine sadece köpeğini kısırlaştıran gruptaki katılımcıların katılıp, diğer tüm grupların kararsızım yanıtıyla nötr düşüncede olması ise operasyon ile birlikte bu hayvan sahiplerinin üreme kontrolü sağlayan uygulamaların ve prepatlar hakkında bilgilendirilmesi gerektiği sonucu elde edilmiştir.

Anket sonuçlarından da anlaşılacağı üzere birçok kişinin kısırlaştırma operasyonuna yönelik çeşitli bilgi eksiklerinin ve operasyona dair tedirginliklerinin olması kısırlaştırma operasyonunun tercihleri dışında kalmasına sebep olmaktadır. Oysaki ovaryohisterektomi operasyonunun hayvanlar üzerinde ruhsal ve bedensel sağlıkları açısından olumlu faydaları bulunmaktadır.

Günümüzde kedi ve köpekler neredeyse her evin bir aile bireyi gibi parçası olmaktadır. Doğalından farklı olarak sürekli çiftleşebilecek eş bulamayacak olması ve doğal seleksiyonu dışında kalması sebebiyle ev içerisindeki yaşam süresinin uzamış olması siklusların boş geçmesine neden olmakta ve birçok üreme sistemi hastalığına davetiye çıkarmaktadır. Evcil hayvanları seksüel erginliklerine ulaşmadan ovaryohisterektomi operasyonu yapılması, ilerleyen yaşlarında meme, ovaryum, testis, uterus kanseri risklerini ortadan kaldırmaktadır. Örneğin dişi kedilerin ev içerisinde sürekli ışığa maruz kalması birkaç haftada bir kızgınlık göstermesine sebebiyet vermektedir. Bu da sürekli siklus içerisinde kalmasına ve üreme hastalıklarının meydana gelmesine neden olmaktadır. Tüm bu durumlardan ve anket sonuçlarından yola çıkarak; toplumu ve de özellikle evcil hayvan sahiplerini ovaryohisterektomi operasyonu hakkında en doğru, en sağlıklı şekilde bilgilendirmek hedeflenmelidir. Bunun için de daha geniş çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Belk, R. W., 1996. Metaphoric relationships with pets. *Society & Animals*, 4(2), 121-145. <http://www.animalsandsociety.org/wp-content/uploads/2015/10/belk.pdf>. (20.04.2023).
- Chou, Y., & Independent Futurist, T., 2012. The changing social meanings of pets and their alternative futures. *Journal of Futures Studies*, 17(2), 1-14.
- Çetin, E. 2017. Tüketim Toplumunda Evcil Hayvanların Sahiplenilmesi: Sosyolojik Bir Analiz. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20(2), 89-107.
- DeGrazia, D. 2006. Hayvan Hakları. Hakan Gür (Çev.). Dost Kitabevi Yayınları, 176s, Ankara.
- Dorn, C. R., Taylor, D. O. N., Schneider, R., Hibbard, H. H., & Klauber, M. R. (1968). Survey of animal neoplasms in Alameda and Contra Costa Counties, California. II. Cancer morbidity in dogs and cats from Alameda County. *Journal of the National Cancer Institute*, 40(2), 307-318.
- Downes, M., Canty, M. J., & More, S. J., 2009. Demography of the pet dog and cat population on the island of Ireland and human factors influencing pet ownership. *Preventive veterinary medicine*, 92(1-2), 140-149.
- Gökçöl, B., 2009. Köpeklerde ovariohysterektominin serum bakır, çinko, kalsiyum, fosfor konsantrasyonları üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Biyokimya Ana Bilim Dalı, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Hayes Jr, H. M., Milne, K. L., & Mandell, C. P., 1981. Epidemiological features of feline mammary carcinoma. *The Veterinary Record*, 108(22), 476-479.
- Hirschman, E. C., 1994. Consumers and their animal companions. *Journal of consumer research*, 20(4), 616-632.

- Holbrook, M. B., Stephens, D. L., Day, E., Holbrook, S. M., & Strazar, G., 2001. A collective stereographic photo essay on key aspects of animal companionship: the truth about dogs and cats. *Academy of Marketing Science Review*, 1(1), 1-16.
- Johnson, J., 2009. Dogs, cats, and their people: the place of the family pet and attitudes about pet keeping. Master's thesis, University of Waterloo.
- Kauff, N. D., Satagopan, J. M., Robson, M. E., Scheuer, L., Hensley, M., Hudis, C. A., ... & Offit, K., 2002. Risk-reducing salpingo-oophorectomy in women with a BRCA1 or BRCA2 mutation. *New England Journal of Medicine*, 346(21), 1609-1615.
- Kustritz, M. V. R., 2007. Determining the optimal age for gonadectomy of dogs and cats. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 231(11), 1665-1675.
- Kustritz MVR., 1998. Early spay and neuter. *Managing Canine Reproduction*, Veterinary Learning Systems 1998; 29–31.
- Misdorp, W., 1988. Canine mammary tumours: protective effect of late ovariectomy and stimulating effect of progestins. *Veterinary Quarterly*, 10(1), 26-33.
- Moscucci, O., & Clarke, A., 2007. Prophylactic oophorectomy: a historical perspective. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 61(3), 182-184.
- Schneider, R., Dorn, C. R., & Taylor, D. O. N., 1969. Factors influencing canine mammary cancer development and postsurgical survival. *Journal of the National Cancer Institute*, 43(6), 1249-1261.
- Sontaş, B. H., 2005. Dişi Köpeklerde Erken Yaşta Uygulanan Total Ovaryohisterektomi Operasyonunun Kemik, Davranış ve Gelişim Üzerine Etkileri. Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Jinekoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Stone EA, Cantrell CG, Sharp NJH., 1993. Ovary and uterus. In: Slatter D (Ed), Textbook of Small Animal Surgery, Second ed., Philadelphia, USA, 1293-1308.

Vikipedi Özgür Ansiklopedi., 2023. Kedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kedi#cite_note-6 (27.03.2023).

Vikipedi Özgür Ansiklopedi., 2023. Köpek. <https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6pek> (29.03.2023).

Yazgan, Ç. Ü., 2010. Tarihi Süreçte Toplum-Çevre İlişkileri ve Çevre Sorunlarının Ortaya Çıkışı. *Humanities Sciences*, 5(2), 227-244.

EKLER

EK-1. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU

	SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ Graduate School of Health Sciences	
ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU¹		
Öğrencinin Adı ve Soyadı	Selin YAZAR	
Öğrencinin Numarası		
Ana Bilim Dalı	Veterinerlik Doğum ve Jinekolojisi	
Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Program Türü	Yüksek Lisans	
Yukarıda bilgileri verilen tezin intihal tespit yazılımıyla (Turnitin) yapılan tarama sonucunda elde edilen benzerlik oranları aşağıdaki gibidir. Beyan edilen bilgilerin doğru olduğunu, aksi hâlde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ve beyan ederiz.		
Bölümler	Benzerlik Oranı	Maksimum Benzerlik Oranları
I. Giriş	% 0	% 15
II. Genel Bilgiler	% 33	% 35
III. Materyal ve Metod	% 9	% 35
IV. Bulgular	% 3	% 15
V. Tartışma	% 0	% 20
Not: Yedi kelimeye kadar benzerlikler ile Başlık, Kaynakça, İçindekiler, Teşekkür, Dizin ve Ekler kısımları tarama dışı bırakılabilir. Yukarıdaki azami benzerlik oranları yanında tek bir kaynaktan olan benzerlik oranlarının %5'den büyük olmaması gerekir.		

EK-2. ETİK KURUL ONAY FORMU

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
VETERİNER FAKÜLTESİ
Birim Etik Kurul Kararı

Karar Sayısı : 2022/2	Karar Tarihi : 22 / 02 / 2022
Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı, Klinik Bilimler Bölümü, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof.Dr.Armağan ÇOLAK'ın yürütücülüğünde, anket usulü Google Form ile oluşturulmuş link aracılığı ile 200 kişiye uygulanacak olan “Kedi ve Köpek Sahiplerinin Ovaryohisterektomi Operasyonuna Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi” isimli Lisansüstü Programı öğrencisi Selin YAZAR'ın Yüksek Lisans Tezinin anket çalışması ile ilgili Klinik Bilimler Bölüm Başkanlığının 12.01.2022 tarihli ve E-36643897-000-2200010771 sayılı yazısı ile ekindeki Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Birim Etik Kurulu (AÜVFBEK) Başvuru Formu, Taahhütname ve Anket Formuna ait belgeleri Kurulumuz tarafından değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede; adı geçen Yüksek Lisans Tezi anket çalışmasının yürütülmesinin, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi ilkesine UYGUN olduğuna, Taahhütname hükümlerine göre, çalışma sonucunun Başkanlığımıza bildirilmesine, alınan kararın Rektörlük Makamına (Hukuk Müşavirliğine) ve ilgili öğretim üyesine bildirilmesine, mevcut oy birliği ile karar verilmiştir.	

EK-3. ANKET SORULARI

KEDİ VE/VEYA KÖPEK SAHİPLERİNİN OVARİOHİSTEREKTOMİ OPERASYONUNA YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu anket, Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Selin YAZAR tarafından hazırlanmış olup; tez projesine veri sağlanması için kedi ve/veya köpek sahibi kişiler tarafından yanıtlanmak üzere, "Ovariohisterektomi Operasyonu" 'na (kısırlaştırma operasyonu) bakış açısını bilimsel olarak değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Yanıtlayacağınız bu anket formundan elde edilecek verilerle:

1. Ovariohisterektomi operasyonuna hayvan sahiplerinin olumlu-olumsuz fikir oranlarını belirlemek,
2. Hayvan sahiplerinin belirttikleri fikirler doğrultusunda bu fikirlerin sebeplerini belirlemek, üzere kaynaklık edecektir.

Lütfen dikkat,

- Anket 23 sorudan oluşmaktadır.
- Hazırlanmış olan sorular test usulü veya sizin bilginizi ölçmek amacıyla hazırlanmamıştır. Bu sebeple konuyla ilgili tutum ve davranışlarınızı rahatlıkla cevaplarınıza yansıtabilirsiniz.
- Anketten sağlıklı ve doğru verilerin elde edilmesi, ancak sizlerin soruları eksiksiz cevaplamanız ve samimi yanıt vermenizle mümkün olacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

*** Gerekli**

1. 1. Adınız ve Soyadınız: *

2. 2. Cinsiyetiniz: *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Kadın

☐ Erkek

3. 3. Yaşınız: *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 18-24
☐ 25-34
☐ 35-44
☐ 45-54
☐ 55 ve üzeri

4. 4. Eğitim Düzeyiniz: *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ İlkokul
☐ Ortaokul
☐ Lise
☐ Üniversite
☐ Lisansüstü

5. 5. Mesleğiniz: *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Öğrenci
☐ Doktor
☐ Mühendis
☐ Veteriner Hekim
☐ Öğretmen
☐ Avukat
☐ Mimar
☐ Ev Hanımı
☐ Serbest Meslek
☐ Çalışmıyor
☐ Diğer: _____

6. 6. Aşağıdakilerden hangisine sahipseniz o şıkkı işaretleyiniz. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kedim var.
- ☐ Köpeğim var.
- ☐ Hem kedim hem köpeğim var.

7. 7. Evcil hayvanınıza nerede bakıyorsunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evcil hayvanıma evde bakıyorum.
- ☐ Evcil hayvanıma bahçede (dışarıda) bakıyorum.
- ☐ Diğer: _____

8. 8. Kedimin/kedilerimin ırkı (yanıtlarınız birden çok olabilir.): *

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Yok
- ☐ Ankara Kedisi
- ☐ British Shortair
- ☐ İran Kedisi
- ☐ Mavi Rus Kedisi
- ☐ Norveç Orman Kedisi
- ☐ Scottish Fold
- ☐ Siyam Kedisi
- ☐ Van Kedisi
- ☐ Tekir

Diğer: ☐ _____

9. 9. Köpeğimin/köpeklerimin ırkı (yanıtlarınız birden çok olabilir): *

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Yok
- ☐ Beagle
- ☐ Chivava (Şivava)
- ☐ Çoban Köpeği
- ☐ French Bulldog
- ☐ Golden Retriever
- ☐ Kangal
- ☐ Labrador
- ☐ Malta Köpeği (Maltesa)
- ☐ Pomeranian Boo
- ☐ Poodle
- ☐ Pug
- ☐ Terrier

Diğer: ☐ _____

10. 10. Daha önce kedime/köpeğime kısırlaştırma operasyonu yaptırdım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet.
- ☐ Hayır.

11. 11. Kedilerden ve köpeklerden insanlara geçen hastalılar hakkında bilgi sahibiyim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

12. 12. Sokak hayvanlarının popölasyonunun gerekli olduğunu düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

13. 13. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun sağlığı açısından faydalı olacağını düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

14. 14. Kısırlaştırma operasyonundan sonra hayvanımın bakımının ve iyileşmesinin zor olacağını düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

15. 15. Operasyon için başvuracağım yeterli donanımda klinik, hastane olmadığını düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

16. 16. Gerekli ilaç ve operasyon maliyetlerinden dolayı hayvanımı kısırlaştırmak istemem. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

17. 17. Evcil hayvanımın kısırlaştırılmasının onun normal şekilde yaşamasına engel olacağını düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

18. 18. Kısırlaştırma operasyonunun yapılmasının hayvan doğasına müdahale olduğunu düşünüyorum (etik bulmuyorum.). *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

19. 19. Evcil hayvanımın operasyon risklerinden dolayı kısırlaştırılmasını istemem. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

20. 20. Kısırlaştırma operasyonunun inanç açısından uygun olmadığını düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

21. 21. Hayvanların üremesinde/kısırlaştırılmasında söz sahibi olduğumuzu düşünmüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

22. 22. Kedilerde ve köpeklerde üreme kontrolünün ilaçlarla sağlanabileceğini düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

23. 23. Sahipsiz kedi ve köpekler olumsuz şartlarda (beslenme, barınma gibi) mücadele ettikleri için kısırlaştırılmaları gerektiğini düşünüyorum. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kesinlikle katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Kesinlikle katılıyorum.

EK-4. TEZ ADI DEĞİŞİKLİĞİ BİLDİRİM FORMU

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Health Sciences

TEZ ADI DEĞİŞİKLİĞİ BİLDİRİM FORMU

Öğrencinin Adı ve Soyadı	Selin YAZAR
Ana Bilim Dalı	Veterinerlik Doğum ve Jinekolojisi
Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Program Türü	Yüksek Lisans

Veterinerlik Doğum ve Jinekolojisi Ana Bilim Dalı Başkanlığına

Danışmanlığımı yürüttüğüm ve yukarıda bilgileri yazılı olan bilim dalımız öğrencisinin Tez adı aşağıda belirtilen şekilde değiştirilmiştir. Bilgilerinize arz ederim. 06.09.2023

Prof. Dr. Armağan ÇOLAK
İmza

Değişiklik Türü	Tez Adı Değişikliği ☒
Tezin Eski Adı	Kedi ve/veya Köpek Sahiplerinin Ovaryohistektomi Operasyonuna Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi
Tezin Yeni Adı	Kedi ve Köpek Sahiplerinin Ovaryohistektomi Operasyonuna Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi
Tezin İngilizce Adı	Evaluation of Cat and Dog Owners Approach To Ovariohysterectomy Operation
Değişikliğin Gerekçesi	Etik Kurul Kararı ile uyumsuzluk